

27 грудня 2024 року, № 19-24 (427-432)

З А М О Ф Ж

Газета Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

ЩО ПРИНІС НАМ РІК 2024-ИЙ

Організаційно-методичний сектор

Меморандум про співпрацю Академії з юридичними службами регіону
Договір про співпрацю Академії з Волинською православною академією
Науково-методичні семінари:
«Упровадження ідей Нової української школи в освітній процес: тенденції та перспективи»
«Проблеми формування професійно-педагогічної компетентності педагогів»
«Імерсивні технології при викладанні освітніх компонентів природничих наук»
«Використання штучного інтелекту у навчанні: загрози та перспективи»
«Креативний підхід у сучасній мистецькій освіті»
«Компетентнісний підхід на уроках гуманітарних дисциплін в загальноосвітній школі»
«Використання принципів філософії Zero West у формуванні екологічної грамотності»
«Музей як засіб формування громадянської компетентності здобувачів освіти»

Наукові форуми

Міжнародні науково-практичні конференції:
«Інтернаціоналізація як ключ до стійкості та відбудови»
«Сучасна російсько-українська війна: соціоісторичні реалії та перспективи»
«Бессервіські природознавчі студії»
«Усна історія у воєнний час: наукове знання та відповідальність дослідника»
«Інноваційні напрямки педагогічних досліджень»
«Altitudo Mundi Spiritualis: просвітницько-культурологічний підхід»
Всеукраїнські науково-практичні конференції:
«Сучасний стан і перспективи розвитку освіти: теорія, практика, інновації»
«Інноваційні напрямки педагогічних досліджень»
«Актуальні напрямки сучасної дошкільної освіти: психолого-педагогічний аспект»
«Фізична культура у закладах освіти»
«Олімпійський рух на теренах України: минуле та сьогодення»
«Актуальні проблеми технологічної та професійної освіти»
Науково-практичні конференції:
«XX Звітна НПК професорсько-викладацького складу Академії та Фахового коледжу»
«XX студентська НПК «Актуальні проблеми сьогодення – очима молоді»
«IX студентська НПК «Litteris et Artibus: нові горизонти»
«Uniwersum: крок у майбутнє»
«Круглі столи»:
«Вплив інноваційних технологій на інтелектуальну власність»
«Проектна діяльність в Україні»

Удзеркалі статистики:

Учасників міжнародних і всеукраїнських конференцій – 241, регіональних – 135, «круглих столів», семінарів, вебінарів, тренінгів – 91, онлайн-курсів – 64.
Наукові звання отримали: професора – 1 (Ірина Онищук), доцента – 6 (Тетяна Балбус, Антоніна Гура, Тетяна Долга, Оксана Доманюк, Олена Мороз, Мар'яна Ярошук).

Наукові публікації

Періодичні видання:

«Науковий вісник», 16-ий та 17-ий випуск
«Збірник наукових праць», випуск 21-ий

Збірник «Педагогічні студії», випуск 1-ий
«Litteris et Artibus: нові горизонти», випуск 8-ий
«Kremenets sciens: open air, або Наука в кросівках», випуск 9-ий

Монографії:

«Психолого-педагогічні особливості становлення особистості в умовах трансформації сучасного суспільства»
«Фундаментальні ментально-ціннісні відмінності українців і росіян як підґрунтя цивілізаційного протистояння»
«Українська еліта у другій половині XIX – на початку XXI століть: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал»
«Формування та розвиток здоров'язбережувального середовища в закладах освіти різного рівня»
«Українська школа» в польській і австрійській літературі. Життя і творчість Тимка Падури: факти і проблеми»

З НОВОРІЧНИМИ СВЯТАМИ!

*Ми вкотре ждем народження Христа,
За віру й волю демоном гонимі.
Хоч світ завмер в безсніжнім передзим'ї,
Чекає див наївна доброта.*

*Ох, де ж той сніг, ця чиста білизна?
Хай вкриє землю, кровію политу.
Хай втішить душу, горем оповиту,
Омани прохолода чарівна.*

*Щоб сяв ранок інєєм срібним,
Щоб грало сонце стоголоссям терцій...
Христос родився – ми йдемо із Ним.
Його славимо із любов'ю в серці.*

*Нова доба стрічає Новий рік:
У володіння входить двадцять п'ятий...
Хай він несе душі найбільше свято
Здоров'я й Миру! Кожному й повік!*

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Підручники і посібники:

«Спортивна метрологія», «Професійна педагогіка», «Інклюзивна освіта»
«Анатомія і фізіологія центральної нервової системи»
«Генетика з основами селекції»
«Основи класичного масажу для дорослих і дітей»
«Історія Кременеччини», «Актуальні проблеми історії України»
«Основи філософських знань»
Загальний підсумок авторсько-видавничої діяльності:
443 публікації в періодичних наукових виданнях
76 публікацій у фахових наукових виданнях
50 публікацій у зарубіжних виданнях
26 публікацій у Scopus та Web of Science

Міжнародні зв'язки

«Договір про співпрацю з Академією прикладних наук» (Республіка Польща)
«Договір про співпрацю з Фондацією «Porta Vitae» (Республіка Польща)
Реалізація Проекту BOOST в рамках Програми Erasmus+ XXVIII Зустріч учасників Школи Відкритого Розуму (Республіка Польща)
XXIV Літературно-мистецький форум «Діалог двох культур»

Культурно-мистецький сектор

Відкриття Музею фотомистецтва Кременеччини імені Генрика Германовича
Участь у Міжнародному фестивалі органної музики «PAX ET BONUM»
Створення Кіноклубу DOCUDAYS UA
Вшанування пам'яті героїв Небесної Сотні
Тематичні урочистості до Шевченкових днів
Мистецький конкурс імені художника Івана Хворостецького
Конкурс музичного мистецтва імені композитора Михайла Вериківського
Тематичний вечір пам'яті композитора Володимира Івасюка
Благодійні творчі ярмарки на підтримку Збройних Сил України
Андріївські вечорниці
Всеукраїнський фестиваль інструментальної музики «Virtuosi 2024»
Мистецький вернісаж «Світ фантазії»
Вернісажі студентів-митців Академії
Колядки «Різдвяна симфонія»

Студентське життя

День відкритих дверей «АбітFEST-2024»
Засідання історичного клубу «Десятий легіон»
Тематичні заходи до Дня рідної мови
Посвята у студенти академії та коледжу
Квест для учнів загальноосвітніх шкіл міста Кременця «Пізнай себе!»
Тематичні зустрічі: «Мотивація – запорука успіху», «Про психологію – іноземними мовами», «Соціальний захист у сучасних умовах»
II етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з технологій/трудоного навчання
Статистика студентської активності: 39 учасників міжнародних, 115 – всеукраїнських і 215 – внутрішніх наукових конференцій; 40 – у семінарах, 19 – у мистецьких конкурсах і фестивалях

Спортивне життя

Літній юнацький турнір з лижного двоборства (Німеччина)
Відбіркові змагання на IV Зимові юнацькі Олімпійські ігри (Південна Корея)
Кубок світу із санного спорту серед юніорів (США, Канада)
Регіональний турнір «Волейболна весна» (м.Броди, Львівщина)
Кубок ректора Львівського Національного технічного університету з волейболу
XIII Всеукраїнська зимова спартакіада «Снігохід»
Участь команди «Кременець-Академія» в Чемпіонаті України з футболу серед закладів вищої освіти.
Внутрішній турнір із футзалу
Благодійний турнір з волейболу на підтримку Збройних Сил України
Туристичний форум «ТерноTourism»
Конкурс ритмічної гімнастики

LITTERIS ET ARTIBUS: ДЕВ'ЯТИЙ ГОРИЗОНТ

Олена ТРИГУБА, голова Ради молодих науковців, доцент

Рада молодих науковців Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка у співпраці зі своїми колегами з інших вищих закладів освіти України підготувала та провела традиційну, цього року вже IX Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Litteris et Artibus: нові горизонти». Окрім молодих науковців нашої

Академії, у молодіжному науковому форумі брали участь їх колеги-науковці із 22-ох закладів вищої освіти України: Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Національної академії внутрішніх справ, Харківського національного університету автомобільного транспорту, Миколаївського національного університету імені Василя Сухомлинського, Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, Ужгородського національного університету, Рівненського державного гуманітарного університету, Бердянського державного педагогічного університету, Міжрегіональної академії управління персоналом, Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Тараса Шевченка, Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, Поліського національного університету, Волинського національного університету імені Лесі Українки, Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Херсонської державної морської академії, Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Національного університету біоресурсів і природокористування України, Одеської державної академії будівництва та архітектури, Запорізького національного університету, Інституту кріобіології та кріомедицини Національної Академії наук України. Учасники молодіжного наукового форуму працювали у форматі ZOOM-конференції. На урочистому відкритті, що передувало пленарному засіданню, їх вітали доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи і стратегічного планування Академії, доктор педагогічних наук, професор Микола Курач; голова Ради молодих науковців Академії, кандидат сільськогосподарських наук, доцент Олена Тригуба і голова Студентського наукового товариства, студентка бакалаврату спеціальності «Історія» Юлія Ковалик.

Пленарне засідання конференції розпочалося доповіддю «Можливості використання Arduino для створення інтерактивних навчальних завдань з курсу «Робототехніка», яку підготували наша магістрантка Наталія Валігура під керівництвом науково-педагогічних працівників Академії кандидата технічних наук, доцента Надії Бабій та викладача Дмитра Клака. «Реалії існування науковця в умовах воєнного стану» аналізував магістр медицини, голова Ради молодих учених Ужгородського національного університету Тарас Гряділь. Магістрантка Рівненського державного гуманітарного університету Марія Микосянчик запропонувала мілітарну тему «Жінки в контексті бойових дій Другої світової війни». «Методики оцінювання знань учнів з точних наук у Волинській гімназії: вплив на якість освіти» – тема доповіді аспірантки нашої Академії Марії Пасевич. Студент бакалаврату спеціальності «Біологія» Олександр Сичов висвітлював «Вплив стресу на організм та способи його профілактики».

Студійні засідання проходили в шести тематичних напрямках, які стали предметом фахово означених дискусій на секційних засіданнях. В секції «Мовознавство та літературознавство» функції модератора виконував аспірант нашої Академії Павло Старух, а в секції «Інформаційна діяльність та технології» – викладач Дмитро Клак. Роботою секції «Педагогіка та психологія» керу-

вала аспірант Марія Пасевич, а дискусію учасників секцій «Біологія та екологія» і «Фізичної культури та спорту» спрямовувала доцент Олена Тригуба. Модератором секції «Мистецтво» виступав доктор філософії Павло Яловський.

Робота секції «Мовознавство та літературознавство» розпочалася доповіддю представників Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного Світлани Чернецької і Дарини Адашкової, які визначили вплив суспільних медіа на мовленнєві зміни в сучасному соціумі, та Ірени Товарницької і Богдана Ковальчука, що висвітлювали витоки та шляхи популяризації військового сленгу в сучасній мовній культурі. Доповідачі говорили про інноваційні методи оптимізації процесу вивчення іноземних мов та про методику іншомовного читання в молодших класах загальноосвітньої школи (студентки бакалаврату Діана Горбенко і Ксенія Мініна, Бердянський ДПУ), визначали вимоги до професійного мовлення (доцент Каріна Бортун, студентка бакалаврату Анастасія Тилидим, Національна академія внутрішніх справ). Нашу Академію в цій секції представляла

майбутній філолог Валентина Шуварівська, яка доповіла про «Особливості семантики фразеологізмів з елементом head/голова в англійській та українській мовах».

Студійне засідання секції «Інформаційна діяльність та технології» відкрилося науково-методичним повідомленням «Огляд онлайн-сервісів для створення інтерактивних вправ з інформатики», яке під керівництвом доцента Надії Бабій підготували магістранти нашої Академії Іван Рамський і Михайло Шевчук. Аналогічну тематику запропонував їх колега Анатолій Григорчук, який визначав «Потенціал та виклики використання об'єктно-орієнтованого програмування у сучасних освітніх системах». Активно розробляли наші представники й інші аспекти даного тематичного напрямку: вони визначали «Роль цифрової компетентності в сучасній освіті» та «Роль математичних основ у підготовці IT-фахівців» (доцент Олена Фурман, магістранти Сергій Жарківський і Василь Сливко), «Методичні аспекти формування іншомовної компетентності учнів на уроках технологій» (магістрант Олександр Несольоний), «Педагогічні аспекти формування ініціативності та підприємливості у школярів» (магістрант Роман Сухоменюк), «Вплив технологій віртуальної реальності та штучного інтелекту на формування цифрової грамотності учнів закладів загальної середньої освіти» (доцент Олена Мороз, магістрант Валентин Шевчук), а також «Міждисциплінарна підготовка вчителів технологій: поєднання педагогіки та дизайну» (магістрантка Надії Часковська).

Інтерактивні технології навчання привернули увагу й інших членів тематичної секції: таку тематику запропонували студентки бакалаврату Ася Данилевська (Бердянський ДПУ) і Вікторія Мигуля та доценти Юлія Постол і Вадим Гулевський (Таврійський ДАТУ ім. Дмитра Моторного), магістрант Володимир Малиш (НУ «Чернігівський колегіум» ім. Тараса Шевченка). Доповідачі характеризували нематеріальні активи в технологічному секторі (докторант Андрій Єременко, Академія фінансового управління), процес виховання економічної правосвідомості громадян у період становлення цифрової економіки (магістрант Василь Ковальчук, МАУП) та аналізували методику розвитку критичного мислення школярів на уроках математики (доцент Ольга Швай і студент бакалаврату Юрій Пожарський, Волинський НУ ім. Лесі Українки). Представники Поліського національного університету висвітлювали особливості використання технологій блокчейн у кіберзахисті (магістрант Володимир Мартиненко) та застосування шаблонів для побудови безпечної архітектури програмного забезпечення (магістрант Максим Поліщук), говорили про структуру математичної моделі еволюції кіберінциденту (магістрант Дмитро Новосьолов) та контроль цілісності критичних інформаційних ресурсів операційної системи Linux (магістрант Іван Шакура), а також здійснили огляд відкритих даних для прогнозування та оцінки кіберзагроз (магістрант Василь Сус).

Тематичний напрям учасників третьої секції – «Педагогіка та психологія». Роботу секції розпочав науковець Миколаївського національного університету імені Василя Сухомлинського Сергій Гололобов, який доповів про значення рольових ігор у формуванні мовленнєвих навичок учнів і студентів при вивченні англійської мови. Представники інших закладів вищої освіти говорили про розвиток медіаційних компетентностей у процесі професійної підготовки соціальних працівників (аспірантка Ірина Гальчич, Український ДПУ імені Михайла Драгоманова), про використання сучасних технологій навчання у професійній освіті (доценти Олена Дягилева і Альона Юрженко, викладач Валерій Свирида, Херсонська ДМА), а також про освітні інновації при викладанні фахових дисциплін методологічного спрямування (магістрант Костянтин Мідловець, Харківський НУ імені В.Н.Каразіна).

У цій секції представництво нашої Академії було особливо широким. Студентка бакалаврату Мирослава Боцюк запропонувала дві різнопрофільні теми: «Музей освіти «Волинські Афіни» КОГПА ім. Тараса Шевченка як база вивчення діяльності науково-освітньої еліти навчального закладу» і «Традиції педагогіки сімейного виховання», а її колеги по бакалаврату висвітлювали «Методику проведення домашніх експериментів у курсі «Біологія» базової школи» (Марія Гузовата) і «Філософські підходи до розуміння дитинства» (Юлія Мартинюк). Активно працювали наші магістранти, які підготували актуальні повідомлення з питань теорії та методики вивчення та викладання фахових дисциплін: «Технології формування дослідницької компетентності старшокласників при вивченні основ молекулярної біології у 10 класі» (Катерина Міркевич), «Використання інноваційних методик для сенсорно-пізнавального розвитку дошкільників» (Вікторія Толочик), «Навчально-виховні аспекти вивчення декоративно-ужиткового мистецтва в умовах Нової української школи та сталого розвитку» (Валерія Фещук), «Формування ціннісних орієнтацій учнів як основа морального виховання в закладах загальної середньої освіти» (Ольга Цюпак). Працювали наші студенти бакалаврату, магістранти й аспіранти спільно зі своїми наставниками, науковцями-викладачами фахових дисциплін. У такій творчій співпраці вони підготували ряд актуальних тематичних повідомлень: «Проектна технологія навчання як основа розвитку дослідницьких умінь старшокласників» (кандидат біологічних наук Оксана Гурська), «Методичні аспекти використання сучасних інформаційно-цифрових засобів у професійній підготовці вчителів технологій» (магістрант Вадим Денисюк, аспірант Сергій Постумент), «Особливості формування дослідницьких умінь здобувачів освіти при вивченні біології» (кандидат біологічних наук Ілона Михалюк, магістрантка Антоніна Процик), «Розвиток soft skills на уроках інформатики» (доцент Олена Фурман, магістрант Олег Фурсик), «Формування в учнів наукового світогляду при вивченні біології та екології» (доцент Ольга Кратко, магістрантка Яна Янусь) і «Стимулювання творчої активності учнів на заняттях з технологій» (доцент Степан Шабага, аспірант Іван Панчук, магістрантка Оксана Шемота).

На засіданні секції «Фізична культура та спорт» доповідачі висвітлювали процеси «Формування ключових компетентностей на уроках фізичної культури» (студент бакалаврату Руслан Гембицький), «Використання гаджетів на уроках фізичної культури» (студент бакалаврату Андрій Батовський), визначали «Особливості виховання витривалості майбутніх спортсменів» (студентка бакалаврату Ольга Баланчук) та «Оцінку впливу здорового харчування на фізичний розвиток» (студентка бакалаврату Яна Трачук), характеризували «Розвиток швидко-силових якостей учнів середніх класів» (доцент Володимир Банах, магістранти Максим Бондар і Юрій Охоцький) і «Фізичне виховання та інклюзію, методи розвитку учнів з ООП» (студент бакалаврату Сергій Антонюк). Тему «Аналіз контролю та методи на-

вчання гри у волейбол. Оцінка результативності» запропонувала студентка бакалаврату Богдана Дубів.

LITTERIS ET ARTIBUS: ДЕВ'ЯТИЙ ГОРИЗОНТ

Старт роботі секції «Біології та екології» надала високопрофесійна доповідь науковців Інституту кріобіології та кріомедицини Національної Академії наук України Олега Труфанова, Лілії Абрафікової, Ганни Ананіної, Людмили Степанюк і Едуарда Нардіда «Вплив кріопротекції гліцерину на виживання та опірну активність *Lactobacillus bulgaricus*, знерухоженої в гідрогелевій плівці після низької температури та гіпотермічного захисту». Магістрантка Єлизавета Бебнева під керівництвом професора Національного університету біоресурсів і природокористування України Володимира Боголюбова здійснила «Оцінку забруднення атмосферного повітря у м. Кременець». Увагу доповідачів різних закладів вищої освіти України привернули проблеми та питання щодо перегляду колекцій Музею природи ХНУ ім. В.Н. Каразіна (аспірантка Тетяна Жебіна, Ужгородський НУ), оцінки антропогенного впливу промисловості та будівництва на навколишнє середовище (доцент Ірина Постернак, студент бакалаврату Олексій Постернак, Одеська державна академія будівництва та архітектури). Різноманітною була тематика доповідей, представлених науковцями Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка: вони аналізували вплив мікробних препаратів та фунгіцидів на біометричні показники рослин (професор Світлана Піда, доценти Оксана Мацюк і Олена Тригуба, аспіранти Іван Опацький, Ігор Черник та Вікторія Козак, магістрантка Наталія Біла), особливості вирощування соняшника в Україні (доцент Наталія Москалюк), водостійкість рослин (аспірант Олександр Шуль, магістрантки Марія Куриляк і Оксана Мачевська). «Розділ «Біорізноманіття» у шкільних підручниках з біології та екології для 10 класу» – тема дослідження представників нашої Академії доцента Оксани Галаган і магістрантки Тетяни

Гоцької. «Екологічні аспекти відновлення та використання лісових ресурсів у Тернопільській області» висвітлювала студентка нашого бакалаврату Наталія Чернявська.

Секція «Мистецтво» розпочала роботу з

чем». Викладач Анастасія Димова характеризувала сучасний український самвидав, а студентка бакалаврату Анастасія Лазоренко під науковим керівництвом члена Спільки дизайнерів України Олександра Бранцева висвітлювала «Прийоми візуального сторітелінгу». До оригінальних проблем спрямувався дослідницький інтерес студентів бакалаврату Дарини Рукобратської («Еволюція ігрового стилю в контексті візуальних новел») і Дар'ї Самски («Сучасні тенденції в дизайні настільних ігор»).

Значну частину програми секційного засідання мистецької тематики виконали науковці, магістранти і студенти бакалаврату нашої Академії. «Вплив духовної музики на формування особистості школяра» під керівництвом доцента Світлани Бондар визначав студент бакалаврату Віталій Андрійчук, а його колега Павло Ялинецький під тим же науковим керівництвом підготував доповідь «Творча діяльність школярів у процесі освоєння музичного мистецтва». Процес «Формування художньо-естетичної культури у дітей дошкільного віку засобами українського народного мистецтва» характеризувала магістрантка Наталія Деркач. Тему «Арт-терапія на природі як засіб для збереження внутрішнього балансу» досліджували студенти бакалаврату Олександр Сичов, Христинка Ніколюк і Яна Кривіцька.

В загальному, на пленарному та секційних (студійних) засіданнях було оприлюднено результати 78 тематичних аналітичних досліджень, які підготували 124 науковці-представники 23 закладів вищої освіти нашої держави. За матеріалами ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Litteris et Artibus: нові горизонти» буде опубліковано черговий випуск Збірника наукових праць молодих науковців – учасників цього молодіжного наукового форуму.

презентаційної доповіді «Проблеми формування естетичних смаків школярів засобами музики», яку підготував аспірант Сумського державного університету імені А.С.Макаренка Уайт Донгмей. В цій секції продуктивно працювали доповідачі Запорізького національного університету: студентка бакалаврату Ірина Бабіч інформувала про «Артбук як спосіб самовираження митця», а її колега Ольга Мартинюк говорила про «Артбук як сучасний засіб візуальної комунікації з чита-

НАУКОВЦІ ПРО СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Микола КУРАЧ, проректор з наукової роботи та стратегічного планування

На базі Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка відбулася традиційна Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасний стан і перспективи розвитку освіти: теорія, практика, інновації». Це вже сьомий науковий форум науковців – представників вищих закладів освіти України, які ведуть фахові науково-теоретичні та конкретно-методологічні дослідження в даному тематичному напрямку. Над програмою цьогоорічної конференції, крім науково-педагогічних працівників нашої Академії, працювали аналітики-дослідники з Луцького національного технічного університету, Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та Рівненського інституту Університету «Україна», Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Організаційно-технічне забезпечення роботи конференції здійснили науково-педагогічні працівники кафедри психології та соціальної роботи нашої Академії. Організаційний комітет наукового зібрання очолював ректор академії, професор Афанасій Ломакович. До складу Оргкомітету увійшли проректор з наукової роботи та стратегічного планування, професор Микола Курач і завідувачка кафедри психології та соціальної роботи, доцент Тетяна Новак. Конференція проходила з використанням платформи ZOOM.

Пленарне засідання Конференції доповіддю «Використання художньо-літературних образів у процесі викладання навчального предмету «Основи інклюзивної освіти»» розпочав академік, заслужений працівник освіти України, доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи, управління та суспільних дисциплін Львівського державного університету безпеки життєдіяльності Григорій Васянович. Старший викладач кафедри психології, соціальної роботи та гуманітарних дисциплін Рівненського інституту університету «Україна», магістр психології Ольга Галицька доповідала за темою «Духовність, як необхідний компонент формування особистості». Кандидат психологічних наук, доцент кафе-

дри соціогуманітарних технологій Луцького національного технічного університету Катерина Шкарлатюк висвітлювала «Особливості реабілітації батьків учасників бойових дій». «Діагностико-профілактичні технології в організації освіти майбутніх фахівців соціальної сфери» – тема доповіді доктора педагогічних наук, професора кафедри психології та соціальної роботи Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка Івонни Парфанович. Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики трудового навчання і технологій Іван Білосевич

завідувач кафедри психології та соціальної роботи Академії, доцент Тетяна Новак презентувала тему «Психологічна реабілітація після стресових подій: інноваційні методи і техніки відновлення». «Шляхи подолання бар'єрів спілкування у діяльності керівника освітнього закладу» – тема доповіді кандидата психологічних наук, доцента кафедри психології та соціальної роботи Академії Марії Боднар. Її колега по кафедрі, кандидат педагогічних наук, доцент Володимир Терпелюк характеризував «Формування професійної компетентності соціальних працівників у відповідь на сучасні кризові ситуації». Ще один науковець цієї ж кафедри, кандидат психологічних наук, доцент Маріанна Ярошук висвітлювала «Роль психологічної діагностики у визначенні емоційного стану та ресурсів особистості». «Психологія гри як інструмент розвитку креативності та комунікативних навичок у дітей» – тема авторського наукового дослідження, здійсненого кандидатом психологічних наук, науковцем кафедри психології та соціальної роботи Юлією Тимош. Наш науково-педагогічний працівник, кандидат педагогічних наук, доцент Наталія Фіголь у співпраці з кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Галиною Олійник розкрили тему «Професійна підготовка здобувачів вищої освіти до роботи в інклюзивному середовищі: компетенції та емоційна стійкість». Кандидата психологічних наук, старшого викладача кафедри психології та соціальної роботи зацікавила актуальна для сучасних економічних і соціально-політичних умов тема «Психологічне консультування при посттравматичному стресовому розладі: техніки відновлення та підтримка на шляху до зцілення». Задану тематику доповіддю «Дослідження стресу та його впливу на психічне здоров'я в умовах нестабільності: роль експериментальної психології» продовжив кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи Андрій Заблоцький.

характеризував «Стан психічного здоров'я учасників бойових дій як визначальний предиктор завершення війни». Над специфічною темою «Аромапсихологічні можливості використання ефірних олій в арт-терапії» працювала магістр соціальної педагогіки Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького Тетяна Хришук.

Дальший розвиток і конкретизація тематичної проблематики, розпочаті у пленарному форматі Конференції, були продовжені у виступах науковців-доповідачів на її секційному засіданні. Зокрема, кандидат педагогічних наук,

МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ НАСЕЛЕННЯ

Віктор Чижик, кандидат біологічних наук, професор

Науково-педагогічні працівники Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка спільно з науковцями Луцького національного технічного університету і Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка підготували і провели X Всеукраїнську науково-практичну онлайн-конференцію «Медико-біологічні проблеми фізичного виховання різних груп населення».

Голова Організаційного комітету конференції - доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, професор Микола Курач; співголови оргкомітету - кандидат біологічних наук, професор Віктор Чижик; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання, доцент Віктор Голуб і кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я, доцент Володимир Ковальчук.

Кременецьку обласну гуманітарно-педагогічну академію ім. Тараса Шевченка в Оргкомітеті представляли кандидат психологічних наук, проректор з навчальної роботи, доцент Марія Боднар; кандидат педагогічних наук, декан

зентували кандидат технічних наук, декан факультету цифрових, освітніх та соціальних технологій, доцент Галина Герасимчук; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Сергій Савчук і кандидат педагогічних наук, доцент Володимир Файдевич. Представниками Оргкомітету від Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка були кандидат наук з фізичного виховання та спорту, декан факультету фізичного виховання, доцент Віктор Шандригось; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Андрій Огнестий і кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри теорії та методики олімпійського та професійного спорту, доцент Петро Ладика.

Урочисте засідання наукового форуму, що пройшло у змішаній формі, Вітальними словами відкрили доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, професор Микола Курач; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я Луцького національного технічного університету, доцент Володимир Ковальчук і кандидат наук з фізичного виховання та спорту, декан факультету фізичного виховання, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, доцент Віктор Шандригось.

Модераторами пленарного засідання конференції виступили професор Віктор Чижик і доцент Микола Божик.

Пленарні виступи стартували доповіддю доктора біологічних наук, професор, заслуженого діяча науки і техніки України, директора НДІ фізіології імені Михайла Босого Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, професора Володимира Лизогуба «Дослідження ігрового інтелекту футболістів».

«Дослідження елементарних форм проявів швидкості у спортсменів» озвучив кандидат наук з фізичного виховання та спорту, заступник декана з навчальної роботи Волинський національний університет імені Лесі Українки, доцент Віктор Романюк.

Аналізу актуальних проблем фізичного виховання і спорту в ЗЗСО присвятили свої виступи молоді науковці Кременецької ОГПА ім.Тараса Шевченка Ольга Баланчук під науковим керівництвом кандидата наук, доцента Любові Левандовської та аспірант Луцького НТУ Роман Омельчук. Науковим пошуком ще однієї нашої дослідниці Марії Тригуби «Використання масажу у спортивній практиці волейболістів» керувала кандидат біологічних наук, професор Олена Довгань.

Завершила пленарне засідання конференції спільна аналітична робота старшого викладача кафедри теорії та методики фізичного виховання Василя Довгала та кандидата біологічних наук, професора цієї ж кафедри Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, професора Віктора Чижика «Корекція морфофункціонального розвитку і фізичної підготовленості у підлітків із затримкою психічного розвитку».

Секційні засідання, модераторами яких виступили доценти Володимир Ковальчук, Віктор Голуб і Микола Божик, пройшли у формі обговорення доповідей і дискусій.

У перерві учасники спостерігали за товариською

зустріччю з волейболу між командами викладачів академії-господаря та їх колег з Луцького НТУ й активно ділилися власним досвідом роботи.

факультету фізичного виховання, біології та психології, доцент Микола Божик; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри теоретико-біологічних основ фізичного виховання, доцент Тетяна Кучер; кандидат біологічних наук, професор Олена Довгань і старший викладач Василь Довгаль.

Луцький національний технічний університет пре-

ДО ПРОБЛЕМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Микола КУРАЧ, проректор з стратегічного планування і наукової роботи, професор

З початку нового навчального року Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім.Тараса Шевченка уклала договір з міжнародною компанією StrikePlagiarism та отримала можливість перевіряти кваліфікаційні, курсові, магістерські роботи на наявність плагіату.

Адміністратор Системи в Академії Дмитро Клак пройшов навчання щодо роботи з програмою та отримав відповідний сертифікат.

З метою популяризації проблеми академічної доброчесності, а також у зв'язку з переходом на нову систему виявлення її порушення StrikePlagiarism було проведено науково-методичний семінар. Зі вступним словом до присутніх звернувся проректор з стратегічного планування

і наукової роботи, професор Микола Курач, який розповів про актуальність питання доброчесності, особливо напередодні захисту кваліфікаційних магістерських робіт. Наступним спікером був викладач кафедри інформаційних технологій та методики навчання інформатики Дмитро Клак, який детальніше розкрив питання роботи в новій системі з виявлення академічної недоброчесності.

Серед порушених питань було ознайомлення з програмою, порядок організації на роботи в новій програмі, розглянуто функціонал акаунта (адміністратор структурного підрозділу), описані особливості перевірки звіту керівниками роботи, обговорено порядок формування звітів та розглянули їхні види.

Учасниками вебінару стали науково-педагогічні працівники академії, завідувачі кафедр і викладачі Фахового коледжу.

Цій же темі було присвячено науково-методичний семінар «Академічна доброчесність в освіті і науці» для здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників гуманітарно-технологічного факультету, проведений на базі кафедри теорії та методики трудового навчання та технологій. Семінар організовано науково-дослідною лабораторією «Актуальні проблеми технологічної та професійної освіти» (керівник – професор Курач М. С.) та проведено із участю аспірантів третього року навчання спеціальності «Освітні, педагогічні науки» Марії Пасевич та Павла Чуйка.

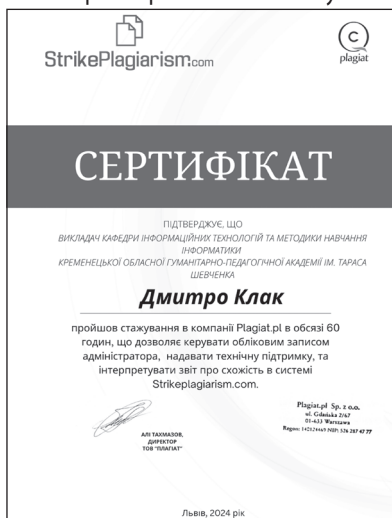

Актуальними питаннями семінару були ключові принципи академічної доброчесності, вимоги щодо її дотримання і забезпечення, ризики та відповідальність за її порушення.

Керівник науково-дослідної лабораторії «Актуальні проблеми технологічної та професійної освіти», доктор педагогічних наук, професор Микола Курач виступив із доповіддю про особливості дотримання вимог академічної доброчесності у науковій діяльності здобувачів освіти та представлення її результатів.

Завідувачка кафедри, кандидат педагогічних наук, доцент Ірина Цісарук ознайомила з особливостями використання програмного забезпечення StrikePlagiarism для перевірки кваліфікаційних та інших робіт здобувачів освіти на наявність запозиченого тексту. Аспірант Павло Чуйко висвітлив проблеми та ризики, з якими зустрічаються здобувачі освіти при підготовці наукових робіт. Аспірантка Марія Пасевич розкрила можливості використання штучного інтелекту в процесі навчальної та наукової діяльності з урахуванням вимог академічної доброчесності.

До обговорення активно долучалися здобувачі бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти спеціальності «Трудове навчання та технології».

ЗУСТРІЧ У ГРОДЗІСЬКУ ВЕЛИКОПОЛЬСЬКОМУ

Тут пройшов XXXVII Зліт Європейської родини шкіл ім.Юліуша Словацького. Учасниками зустрічі була команда представників Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка у складі ректора академії, професора Афанасія Ломаковича, проректора з наукової роботи і стратегічного планування, професора Миколи Курача, студенток Марії Боднар і Марії Воронко з їх наставником, викладачем Фахового коледжу Оксаною Дедю.

Під час урочистого відкриття XXXVII Зльоту шкіл ім.Юліуша Словацького прозвучали виступи доктора філософії, наукового керівника Європейської родини шкіл ім.Юліуша Словацького, професора Єви Ясколової про життя і творчість Юліуша Словацького та продемонстровано короткі шкільні презентації.

Після цього учасники переїхали до культурного центру RONDO, де подивилися виставу

«Кордіан» у виконанні театрального колективу «АРЛЕКІН». Продовжила культурну програму прогулянка по Гродзиську Великопольському та урочиста вечірня опікунів, керівництва та вчителів разом із бесідою на тему «Що відбувається в родині».

Другий день Зльоту був багатим зустріччю у школі та письмовим меценатським турніром знань «Читаємо Словацького», Міжнародним конкурсом декламаторів «У колі поезії Юліуша Словацького» та виїздом до Познані з відвідуванням Тумського острова та Старого міста.

Третього дня зустрічі організатори провели підсумкове засідання XXXVII Зльоту Європейської родини шкіл ім.Юліуша Словацького, оголосили результати конкурсу, нагородили призами і дипломами учасників та опікунів Зльоту, а також зачитали підсумки та плани на майбутнє.

XXXVII ZLOT
EUROPEJSKIEJ RODZINY SZKÓŁ
IM. JULIUSZA SŁOWACKIEGO
17.10.19.2024

З УСПІШНОЮ МОЛОДДЮ - ДО УСПІШНОЇ КРАЇНИ

У Києві відбулася знакова подія для майбутнього України – зустріч Президента України Володимира Зеленського з Експертною радою та студентством нашої держави.

Спікер заходу – народний депутат України, голова підкомітету з питань вищої освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Юлія Гришина – наголосила, що майбутнє України залежить від освіченої, ініціативної та активної молоді.

На заході був присутній представник студентства Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка Олександр Сичов. Його участь свідчить про активну позицію нашої молоді у формуванні сучасного освітнього середовища.

Учасники зустрічі обговорили ключові питання сучасного стану освіти та напрямів реформування; забезпечення молоді новими можливостями працевлаштування; створення

сприятливих умов для розвитку студентських ініціатив.

Особливий акцент зроблено на презентованих Експертною радою чотирьох законопроектів, спрямованих на покращення якості освіти, створення комфортного освітнього простору, а також на забезпечення студентів необхідною підтримкою.

Молодь – це не лише майбутнє країни, але й її сучасність. Сьогодні вони формують нові ідеї, які завтра стануть основою розвитку нашої держави. Такі зустрічі – це платформа для реальних змін, що народжуються у серці студентства.

МУЗИКА ЄДНАННЯ

Музику геніального японського композитора і віртуозного виконавця Темпея Накамури відома чи не у всьому світі. На запрошення вчительського та учнівського колективу Кременецької загальноосвітньої школи №1 імені Галини Гордасевич до нашого старовинного містечка Кременця він прибув уже вдруге, щоб підтримати нас у нелегкий час війни з жорстоким ворогом.

Зал Гуго Коллонтая Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка гостинно відкрив двері гостю-виконавцю та всім охочим насолодитися музикою і два дні поспіль був переповнений. У приміщенні панувала атмосфера близькості духу всіх, кому небайдужа справжня музика, бажання перемоги та прагнення волі.

Темпей Накамура володіє не лише неповторним талантом музиканта, а й неймовірно потужною енергетикою порозуміння і єднання, тому до програми свого виступу включає українські мелодії, серед яких – Гімн України, знайомий всьому світові «Щедрик» та «Ніч яка місячна» у власній обробці, а також музичний дарунок кременчанам – «Душевний час у Кременці». Із першими акордами цих творів слухачі у єдиному пориві підіймалися і стоячи висловлювали свою вдячність і захоплення неперевершеним виконанням.

Крім цього, на концерті звучали твори «Ichigo-Ichie», «Love's Demise», «Castle in the Sky», «RISING SOUL» LOVE (для борців з COVID-19), «Merry Christmas, Mr. Lawrence», «Phoenix» і Гімн Японії.

З великої вдячності до геніального маестро за дивовижну музику, допомогу і підтримку України та її Збройних сил, а також за вагомий внесок у розвиток культури, музично-естетичного виховання студентів нашої академії і на пам'ять про перебування у Кременці проректор із виховної роботи та міжнародного співробітництва Микола Сиротюк вручив Темпею Накамури Подяку і символічний дарунок.

ПАМ'ЯТІ ХУДОЖНИКА-ВОЇНА

Юлія СТРЕЛЬЧУК

У Виставковій залі бібліотеки Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка відбулась виставка робіт колишнього студента спеціальності «Образотворче мистецтво» нашого коледжу Олега Дробозького, фотографа, волонтера, військовослужбовця, старшого солдата 67 ОМБр Збройних сил України, учасника російсько-української війни.

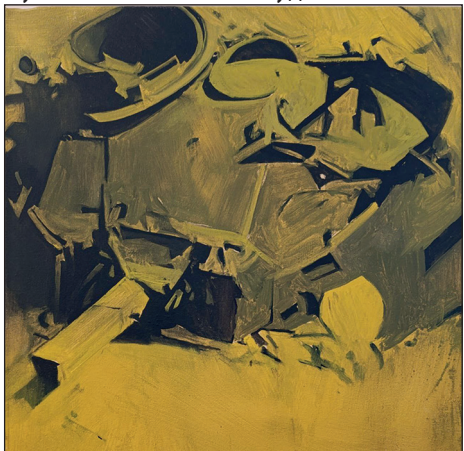

Пам'ятне дійство підготували працівники бібліотеки на чолі з завідувачкою Юлією Стрельчук, яка відкрила зустріч розповіддю про особливості творчості художника. Її виступ продовжив директор Фахового коледжу, доцент Роман Дубровський.

Слово було надане й особливій гості виставки – мамі Олега, пані Ользі Дробозькій, яка з невимовним, ледве стримуваним болем говорила про свого сина. Слова матері доповнили подруга-волонтерка Іванна Єрейська та колишній наставник художника Тетяна Балбус. І кожен із них говорив дуже вагомими і душевними словами про Олега, як про непересічну особистість, душу якої була широкою, руки талановиті, очі фіксували те, що боліло, і перенесли все це на полотно.

Як розповіла мама, хист до малювання виявився у хлопчика дуже рано. А заповітною мрією було навчання в художній академії. Зважаючи на велику любов до малювання, мама віддала хлопчика до художньої школи. А першу авторську виставку було проведено в Кременецькому педагогічному коледжі ім.Тараса Шевченка, де він навчався образотворчому мистецтву. Потім здійснилась мрія: він закінчив Львівську академію мистецтв.

Для талановитого молодого чоловіка попереду відкривалося прекрасне творче майбутнє. Та виявилось, що свої роботи він писатиме не тільки в академічних класах, а й у воєнних окопах, де бойові побратими наречуть його позивним «Художник».

Проте бої, спустошена ворожими обстрілами земля, загибель побратимів не перекреслили бажання малювати. Щойно видавалась вільна хвилинка, він брався за пензель. Не шукав сюжети: все навколишнє було таким різким, що він не міг не залишити на полотні ці образи війни, в яких немає ні романтизації, ні прикрас. На них – кров, біль, страх і бажання вижити в пеклі війни, тобто все, що Олег зумів там побачити й пережити.

На жаль, художнику вже ніколи не вдасться самому представити їх. Війна забрала його життя. Замість Олега його роботи представляє мама, близькі та рідні йому люди.

Олег робив усе, що міг, аби війна швидше закінчилась. За це віддав життя. Він загинув у свої 26 років при артобстрілі неподалік Бахмута.

В руках Олег тримав і зброю, і пензель. У душі був і назавжди залишився воїном і художником. Але його картини живуть далі. Виставка продовжує презентуватись у Виставковій залі нашої академії, де кожен охочий може відвідати її до кінця листопада.

ЖОВТО-БЛАКИТНІ МРІЇ

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Саме таку назву носив благодійний захід, що пройшов у дворіку історичного корпусу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Його організували і провели дружний колектив викладачів і студентів Фахового коледжу академії.

І саме жовто-блакитні мрії про нашу Перемогу об'єднали всіх, хто став учасником цього дійства, що пройшло з єдиною метою - зібрати кошти для підтримки наших кременчан - бійців 85 окремого батальйону ТРО, завдяки яким маємо можливість жити під спокійним небом.

До програми благодійного заходу увійшли жива музика, фотозона, ярмарок, де можна було поласувати ароматними і смачними

стравами; фотогазета, яку нашвидкуруч формували і випускали наші студенти; аукціон чудових робіт-лотів, де було розіграно картину, глиняний фонтанчик, заготовку для чудової вишиванки і ... кава з директором коледжу Романом Дубровським. А ще на пам'ять про таке світле свято кожен міг придбати собі будь-яку з поробок, представлених юними умільцями.

Отож, тут об'єдналися ініціатива культурного організатора Сергія Колісецького, ентузіазм, креатив, майстерність і велике бажання молоді та їх наставників

зібрати якнайбільше коштів для наших захисників. І все це увінчалось чималим успіхом: за короткий час було зібрано 39 066 гривень і... один польський злотий.

Коментувала благодійне дійство наша всюдисуща представниця місцевих ЗМІ Зоя Карп'юк, а допомагав їй велетенський, проте дуже доброзичливий ведмедик. Тож всі залишилися задоволеними результатом, бо лише спільними зусиллями ми можемо прискорити нашу довгоочікувану Перемогу.

ІМЕРСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРИРОДОЗНАВСТВІ

Ірина БЕЛОВА, голова циклової комісії природничих дисциплін Фахового коледжу.

Імерсивні технології — це технології повного або часткового занурення у віртуальний світ. Поділяються на змішану, віртуальну та доповнену реальність. Вони розглядаються як інтеграція віртуального контенту з фізичним середовищем, що дозволяє користувачеві взаємодіяти зі змішаною реальністю. Під час цього процесу користувач сприймає віртуальні елементи як частину цілого, поступово абстрагуючись від того, що об'єкти не пов'язані з фізичною реальністю. Імерсивні технології надають можливість занурення або дозволяють переглядати чи взаємодіяти з імітованими об'єктами та середовищами – від фотографії та відео-360° до віртуальної та доповненої реальності. Застосування імерсивних технологій належить до інноваційних форм навчання, що уможлиблюється завдяки надшвидкісному Інтернету, що дозволяє учасникам педагогічного процесу працювати з декількома пристроями, незважаючи на їх місцезнаходження. Особливо широке використання мають віртуальні лабораторії при вивченні природничих дисциплін: біології, екології, астрономії, хімії, фізики. Зокрема, вивчення космосу, навколишнього середовища різних регіонів нашої планети, фундаментальних процесів, явищ та особливостей об'єктів, що належать до змісту природничих дисциплін, з використанням віртуальної реальності перетворюється у захоплюючу подорож. На цей час вже пропонуються деякі мобільні застосунки з доповненою реальністю, а також VR-пристрої. Для успішного викладання і навчання різних предметів необхідним залишається не тільки створення і розвиток імерсивних навчальних технологій, але й наявність відповідних пристроїв в учня, сучасного цифрового навчального середовища навчального закладу, цифрової грамотності викладачів. Важливе значення має вивчення та аналіз зарубіжного та національного досвіду застосування імерсивних навчальних технологій в системі освіти, зокрема у підготовці фахівців педагогічних спеціальностей.

Українська освіта наразі робить тільки перші кроки в напрямку використання цього типу новітніх навчальних технологій. Існує низка проблем, які заважають упроваджувати технології віртуальної та доповненої реальності в освітніх закладах. Google Play та App Store пропонують широкий вибір мобільних застосунків з доповненою реальністю, але в торгівельній мережі таких пристроїв україномовного контенту для проведення повноцінних інтерактивних навчальних занять представлено явно недостатньо. Відчувається дефіцит кадрового забезпечення шкіл вчителями відповідної кваліфікації, виникають проблеми у фінансовому забезпеченні потреб оснащення навчального процесу застосунками імерсивних технологій. Однак це не повинно зупиняти процес упровадження в освітню діяльність технологій віртуальної і доповненої реальності, бо вони стали одним із ефективних сучасних засобів активізації пізнавальної творчості учнівської та студентської молоді та модернізують професійну діяльність педагогів.

Вважаємо за необхідне дати коротке пояснення цих інтерактивних інструментів – технологій віртуальної та доповненої реальності. Технології доповненої реальності (Augmented Reality, AR) здатні проєктувати цифрову інформацію (зображення, відео, текст, графіку) поза екранами пристроїв та об'єднувати віртуальні об'єкти з реальним середовищем. Популярна гра Pokemon GO є яскравим прикладом AR технологій. Віртуальна ж реальність (Virtual Reality, VR) за допомогою 360° картини переносить людину в штучний світ, де навколишнє середовище повністю змінене. Познайомитись з доповненою реальністю можна за допомогою одного лише смартфона, проте для занурення у віртуальний простір потрібен спеціальний шолом або окуляри. Саме завдяки таким властивостям цих технологій імерсивні методи навчання потенційно можуть стати основним інструментом в освіті й здійснити революцію в навчанні як школярів, так і студентів. Вчителі можуть використовувати віртуальну й доповнену реальність для взаємодії учнів з різними об'єктами в тривимірному просторі. Скажімо, під час вивчення Сонячної системи діти зможуть не тільки розглядати відповідні малюнки в підручнику, а по-справжньому зануритися у космічний простір завдяки шолому віртуальної реальності.

Фахівці називають п'ять беззаперечних фактів, які підтверджують користь, ефективність, а тому і практичну цінність та необхідність запровадження імерсивних технологій в освітній процес. Насамперед, наочність: у віртуальному просторі без будь-яких обмежень і перешкод можна деталізовано розглядати будь-який процес чи об'єкт, вивчення якого передбачається навчальною програмою. По-друге, зосередженість: у віртуальному середовищі ніякі зовнішні подразники не впливають на суб'єкта пізнання і він повністю зосереджується на об'єкті вивчення. По-третє, максимальне залучення суб'єкта пізнання до процесу вивчення: імерсивні технології надають можливість учню чи студенту контролювати і навіть змінювати сценарій спостережуваного явища, проводити експерименти та дослідити згідно з навчальними завданнями. По-четверте, імерсивні технології гарантують максимальну безпеку як суб'єкту, так і об'єкту навчально-пізнавального процесу. Нарешті, п'ятий факт – результативність: рівень, ступінь, а отже, і загальна ефективність засвоєння навчального матеріалу із застосу-

вання імерсивних технологій значно переважають такі ж показники традиційного навчального процесу. Крім цього, новітні технології дозволяють створити інклюзивне навчальне середовище для всіх його учасників, в тому числі і насамперед для дітей з особливими потребами, що стає важливим кроком демократизації всієї системи національної освіти.

Закономірно, що така актуальна та прогресивна науково-теоретична і навчально-методична проблематика привернула увагу членів циклової комісії викладачів природничих дисциплін нашого Фахового коледжу й обумовила тему методичного семінару «Імерсивні технології при викладанні освітніх компонентів природничого циклу», підготовленого викладачами відповідних фахових предметів.

Робота семінару розпочалася виступом доктора філософії, доцента Антоніни Гурої, яка висвітлила теоретичні, методологічні та навчально-практичні особливості «Використання імерсивних технологій у природничій освіті». Науковець наголосила, що до імерсивних технологій належать технології віртуальної (VR - Virtual Reality) та доповненої реальності (AR - Augmented Reality), які надають реальні можливості для взаємодії учасників навчального процесу в тривимірному просторі, використовуючи при цьому звичайний смартфон для створення доповненої реальності, або шолом і окуляри – для створення реальності віртуальної. Вона підкреслила, що імерсивні технології розглядаються як інтеграція віртуального контенту з фізичним середовищем. При цьому користувач сприймає віртуальні елементи як частину цілого, абстрагуючись від того, що об'єкти не пов'язані з фізичною реальністю. Визначається також, що «імерсивні технології охоплюють цілий ряд різних технологій, які надають можливість занурення або дозволяють переглядати або взаємодіяти з імітованими об'єктами та середовищами (від фотографії та відео 360° до віртуальної та доповненої реальності)». В рамках програми Еразмус+ Європейський Союз сприяє освітньому проєкту «Освіта віртуальної реальності» (Virtual Reality Education). Основна ідея проєкту – створення інноваційних педагогічних методів, які базувалися б на цифрових технологіях і сприяли б ефективному використанню їх у навчальному процесі, залучаючи і мотивуючи учнів до навчання.

Освітні структури розробляють і впроваджують імерсивні класні кімнати. Одним із таких пілотних проєктів є «Інтерактивний імерсивний клас», який дає змогу створити цифрове навчальне середовище на базі імерсивних технологій. Використана класна кімната, в якій задіяні всі чотири стіни та стеля, що дозволяє робити цифрову проєкцію 360°. Виходячи за рамки традиційних методів навчання, завдяки 3D моделям, учні навчаючись розвивають свою уяву, творче та критичне мислення. В такому імерсивному класі проходять уроки для учнів початкової і середньої школи, охоплюючи в основному предмети з природничих наук: астрономія, географія, екологія. Більш широке використання мають віртуальні лабораторії VR з хімії, біології та фізики. Вплив хімії на життя людини простежується через наукову гру VR у InMind2. Для успішного викладання і навчання природничих дисциплін необхідним залишається не тільки створення і розвиток імерсивних навчальних технологій, але й наявність відповідних пристроїв в учня, сучасного цифрового навчального середовища закладу освіти, цифрової грамотності вчителів.

Голова циклової комісії природничих дисциплін коледжу, спеціаліст вищої категорії Ірина Белова характеризувала процес «Використання інтерактивних симуляцій при вивченні хімії». Вона повідомила, що заснований у 2002 році лауреатом Нобелівської премії Карлом Віманом сайт Інтерактивних симуляцій PhET був проєктом University of Colorado Boulder для створення і використання безкоштовних інтерактивних симуляцій з математики і наук про природу, а PhET-сіми створені на основі наукових педагогічних досліджень, зокрема з хімії, і саме вони спонукають учнів до навчальних досліджень та експериментування, використовуючи інтуїцію в середовищі, подібному до гри. Доповідач висвітлила можливості та переваги застосування цифрових інструментів на заняттях з хімії, виділила окремі напрями використання онлайн-сервісів при викладанні хімії, зокрема для візуалізації пояснення нового матеріалу, моделювання хімічних об'єктів, створення віртуальної та доповненої реальності, проведення лабораторних робіт, створення дидактичних ігор, ментальних карт для контролю знань. Описано основні цифрові інструменти, що можуть бути використані на заняттях з хімії. Вона навила приклади цифрових вправ, симуляцій, ігор, ментальних карт, вікторин, інтерактивних аркушів, кросвордів, а також визначала педагогічні завдання, які можна вирішити за допомогою онлайн-інструментів. Довела, що застосування сучасних цифрових освітніх ресурсів дозволяє інтенсифікувати навчальний процес, візуалізувати теоретичний матеріал, зробити заняття з хімії наочними, цікавими, інтерактивними, організувати самостійну роботу здобувачів освіти, побачити індивідуальний розвиток кожної дитини.

У виступі підкреслено, що найактуальнішими та найдієвішими прикладами застосування інтерактивних технологій з хімії в закладах вищої освіти виступають створення 3D-моделей атомів хімічних елементів та молекул

речовин, електронних дидактичних ігор, мультимедійних презентацій, віртуальних хімічних лабораторій, віртуальних екскурсій, QR-квестів; використання анімаційної графіки, комп'ютерних тренажерів, віртуальних бібліотек і сервісів Google. Доповідач наголосила, що в сучасних реаліях життя такі види діяльності стимулюють до вивчення хімії, а в умовах дистанційного навчання виступають єдиною формою навчання. А унікальним і доступним технологічним інструментом для вивчення хімії в закладах як загальної середньої, так і вищої освіти назвала використання безкоштовних інтерактивних тренажерів-симуляторів на платформі Phet.colorado.org.. У загальному підсумку, інтерактивне моделювання забезпечує усвідомлення специфічної новизни у вивченні хімічної науки, сприяє покращенню засвоєння нового матеріалу та підвищенню якості знань здобувачів вищої освіти, активізації навчальної діяльності та формуванню їх пізнавальної мотивації до навчання, розвитку дослідницької складової; дає змогу подати новий матеріал у незвичному форматі, деталізувати у здобувачів вищої освіти нечітко сформовані уявлення про важливі хімічні процеси, поглибити здобуті знання, підвищити пізнавальний інтерес до проведення хімічного експерименту в реальних умовах.

На проблемі «Застосування додатку Quick Graph», а також на характеристиках переваг мультисенсорного дисплея та його потужних можливостей у 2D і 3D режимах зупинилася викладач математики Олена Каняєва. Вона пояснила, що тепер від веб-додатків вимагається значно більше інтерактивності. Кількість різноманітних технологій і підходів для веб-розробок значно зростає, а напрям їх розвитку – передбачений. Інтерактивні веб-додатки є програмними системами та продуктами, які виконують операції, процедури та дії, під які вони адаптовані: починаючи з простого відображення даних і закінчуючи складними інтерактивними системами обміну даними та системами штучного інтелекту. При цьому вони можуть активно взаємодіяти з користувачем, широко застосовуються у всіх сферах надання послуг, управління інформацією і ресурсами. Знаходять застосування в інтернет-банкінгу та адмініструванні даних.

Розроблений інтерактивний веб-додаток можна використовувати у різних сферах в залежності від заповнення бази даних. Крім того, він є дуже гнучким, оскільки може працювати та швидко підлаштовуватись під різні операційні системи: десктопні (Windows, Linux, MacOS) та мобільні (iOS, Android). Для розроблення додатка було використано такі інструменти, як ReactJS та Redux в ролі користувацького інтерфейсу і Google Firebase в ролі бази даних та сховища даних. Після зваження всіх переваг та недоліків нереляційної бази даних було прийнято рішення обрати саме її. Це дозволило ефективніше використовувати базу у разі збільшення кількості даних та простіше маніпулювати ними. Для забезпечення функціонування додатка за будь-якого сценарію було додано функціонал PWA для можливості роботи без інтернету. Крім цього, PWA дозволяє збільшити конверсію, кількість користувачів та забезпечити зручність використання веб-додатку Quick Graph. Це потужний графічний калькулятор, який повністю розкриває високі графічні можливості iPad і iPhone, як у 2D, так і в 3D та дозволяє будувати різноманітні графіки з високою швидкістю, що їх можна зберігати у фото або відправити по e-mail.

Тему «Віртуальні лабораторії в освіті: переваги та недоліки» озвучив викладач інформатики та інформаційних технологій Володимир Прутула. Він розглянув можливості проведення експериментів у віртуальному середовищі та проаналізував ризики для здоров'я та безпеки здобувачів освіти. Віртуальна лабораторія – це віртуальне навчальне середовище, яке дозволяє моделювати поведінку об'єктів реального світу в комп'ютерному виконанні та допомагає в оволодінні новими знаннями та вміннями. Така лабораторія може виступати апаратом досліджень різних природних явищ з можливістю побудови їх математичних моделей.

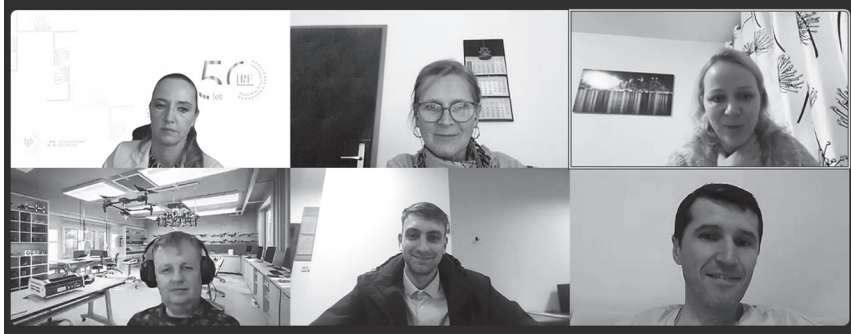
Використання віртуальних лабораторій дає змогу не лише спостерігати за певним експериментом, а й безпосередньо брати в ньому участь, а це в свою чергу сприяє засвоєнню знань на більш свідомому та глибокому рівні. Слід зазначити, що переваги віртуальних лабораторій над реальними проявляються у наступному: відсутність необхідності придбання дорогого устаткування і матеріалів; можливість моделювання процесів, протікання яких принципово неможливо в лабораторних умовах; можливість проникнення в тонкощі процесів і спостереження відбувається в іншому масштабі часу; безпека при роботі з небезпечними речовинами чи приладами; можливість швидкого проведення серії дослідів з різними значеннями вхідних параметрів; економія часу і ресурсів; можливість використання віртуальної лабораторії в дистанційному навчанні.

При проведенні роботи необхідно пам'ятати, що віртуальна модель відображає реальні процеси і явища в більш-менш спрощеному, схематичному вигляді, тому з'ясування питання, що насправді підкреслено в процесі, а що залишилося за кадром, може бути однією з форм завдання. Роботи такого виду можна виконувати цілком в комп'ютерному варіанті або зробити одним з етапів ширшої роботи, яка включає також роботу з натуральними об'єктами та лабораторним обладнанням.

ДИСЕМІНАЦІЙНІ ЗАХОДИ ERASMUS+ ПРОЕКТУ BOOST

Василь КУЧЕР, кандидат філологічних наук, доцент

Під час реалізації проекту BOOST, яка триває два роки, основна діяльність спрямована на підтримку регіональних українських університетів у їх прагненні приєднатися до європейського освітнього простору та налагодити контакти з колегами в ЄС. Проект передбачає плавний обмін ідеями. Партнери з ЄС діляться своїм досвідом та допомагають партнерам з України розвинути технічний, цифровий, навчальний, громадський та міжнародний потенціали своїх закладів вищої освіти. Проект передбачає три навчальні поїздки для представників українських вишів до університетів-

партнерів в ЄС для обміну передовим досвідом, що сприятиме впровадженню методик студентоцентричного змішаного навчання, розробці нового обов'язкового навчального курсу «Студентоцентричні підходи для змішаного навчання» та оновленню вже існуючих курсів. У результаті реалізації BOOST також буде підсилена ІТ та технічна база університетів, оновлено стратегії інтернаціоналізації та розроблено Дорожню карту підтримки віддалених регіональних закладів освіти. За допомогою запланованих вебінарів «План цифровізації університету» для адміністрацій університетів, онлайн-конференції «Цифрові інструменти для інтерактивного навчання», міжнародного тижня «Міжнародна співпраця університету та грантова діяльність» здійснюється розповсюдження результатів проекту. Міністерство науки та освіти України як асоційований партнер забезпечуватиме поширення результатів проекту на національному рівні.

Так, у ході онлайн-конференції «Цифрові інструменти для інтерактивного навчання», що проходила в рамках проекту Erasmus+ BOOST, модераторка Тетяна Калашнікова (ДонНАБА, Краматорськ) та спікери ділилися безцінними інсайтами про використання цифрових інструментів для пошуку, створення та перевірки освітнього візуального контенту, впровадження ефективних методів залучення учнів до активної співпраці та посилення навчального процесу, про використання цифрових інструментів для впровадження інтерактивних методів викладання, а також обговорили сучасні методи застосування технологій в очному, змішаному та онлайн-форматах навчання.

До програми наукового форуму увійшли виступи доцента Мукачівського державного університету Беати Барчі – «Навички цифрової грамотності вчителів в освіті» (українською); координатора проекту BOOST Алесі Головки (Тартуський Університет (Естонія) – «Цифрові навички в Естонії» (українською мовою); доцентів Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка Лесі Лисенко та Михайла Рахна – «Цифрові інструменти пошуку, створення та перевірки освітнього візуального контенту» (українською мовою); декана факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмайльського державного гуманітарного університету Вікторії Мізюк – «Ефективні методи залучення студентів до активної співпраці для підвищення ефективності навчання» (українською); лектора Університету прикладних наук в м. Ельблонг (Польща) Магдалени Шик-Войткевич – «Сучасне викладання з інструментами ІКТ» (англійською мовою); доктора педагогічних наук, професора Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького Катерини Осадчої – «Штучний інтелект в освіті» (українською); кандидата наук, професора педагогіки Соні Чотар Конрад і кандидата наук, доцента інклюзивної освіти Приморського університету (Словенія) Кармен Дрлич – «Використання цифрових інструментів в оцінюванні перів» (англійською мовою); доцентів Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка Надії Бабій та Олени Фурман – «Мобільне навчання в цифровому суспільстві» (українською мовою). Всі учасники отримали сертифікати та мали можливість задавати питання спікерам та дискутувати.

Серед яскравих моментів програми заходу наступних днів – «Презентація проектів Erasmus+», «Стратегія інтернаціоналізації університету», «Семінари з написання проектів KA2 CBHE», Організація Міжнародного офісу підтримки науково-дослідної, інтернаціоналізації академічного та неакадемічного персоналу».

У рамках імплементації Erasmus+ проекту BOOST з надання можливостей та організаційного успіху малим місцевим університетам в Україні науковці Тартуського університету (Естонія) організували і провели онлайн-

вебінар «План диджиталізації університету», який зібрав більше 220 учасників: освітян та ІТ-спеціалістів закладів освіти різних рівнів, а також усіх, хто цікавиться питаннями цифровізації освіти.

Мета заходу – поділитися з українськими колегами здобутками європейських та українських університетів у сфері диджиталізації і розбудови цифрової інфраструктури сучасного університету й обговорити актуальні напрями цифровізації вищої освіти України в умовах війни.

Вебінар стартував вітальним словом координатора заходу Алесі Головки.

Програма виступів включала доповіді доктора філософії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького Юрія Сіциліцина «Зміст стратегії диджиталізації переміщеного ЗВО»; представників Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка, кандидата педагогічних наук Ігоря Галагана та викладача Дмитра Клака «Упровадження робототехніки в освітній процес»; науковців Приморського університету,

доктора філософії Андрій Кланчар та професора Соні Рутар «Шляхи підвищення якості вищої освіти через стратегічну інтеграцію цифрових технологій в освітній процес».

Ці експерти поділилися безцінними уявленнями про створення планів цифровізації для релокованих університетів, включення робототехніки в освіту та підвищення якості вищої освіти через інтеграцію цифровізації освітнього процесу.

Координатори онлайн-заходу «Міжнародна співпраця та грантова діяльність університету», організованого в рамках Erasmus+ проекту BOOST, спільними зусиллями

прагнуть сприяти сталим процесам інтернаціоналізації невеликих місцевих університетів України, підвищити навички грантової діяльності адміністративних та академічних працівників, розширити можливості співпраці. Робота заходу була розподілена з 26 листопада по 18 грудня.

Перший день Міжнародного тижня під назвою «Еразмус+ як інструмент інтернаціоналізації» зібрав більше 400 учасників і включав надихаючі та проникливі презентації поважних спікерів: «Програма ЄС Еразмус+: концепція трансформації закладів вищої освіти та інструмент євроінтеграції» від Світлани Шитікової, координатора Національного офісу Еразмус+ в Україні; «Проект БУСТ» презентував Микола Каплієнко з Ізмайльського державного гуманітарного університету; «Еразмус без паперів» представили Івоною Двоячкою (Університет прикладних наук в м.Ельблонг, Польща) та «Getting Ideas for Erasmus Projects from Thin Air», що презентувала Алеся Головка – координатор проектів BOOST (Тартуський Університет (Естонія). Беата Барчі (Мукачівський державний університет, Україна) поділилася цінними інсайтами щодо розвитку цифрової грамотності освітян.

Крім онлайн-заходів, кожен партнер проводив Міжнародний день в очному форматі. В Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка цей день відбувся 12 грудня. В рамках Міжнародного дня у КОГПА ім. Тараса Шевченка відбулися виступи науково-педагогічних працівників, котрі беруть участь у проекті. Менеджер проекту від Академії, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри іноземних мов і методик їх навчання, доцент Василь Кучер виступив із темою «BOOST: від ідеї до результатів». Він презентував проект BOOST, акцентуючи увагу на його важливості для розвитку регіональних університетів України, детально розповів про основні цілі ініціативи, серед яких – покращення технічного потенціалу університетів, підвищення цифрових компетенцій викладачів, впровадження студентоцентризованих методів навчання та посилення інтернаціоналізації ЗВО. В презентації були окреслені ключові результати, досягнуті в рамках проекту: модернізація навчальної платформи Moodle, створення лабораторій для змішаного навчання, проведення

тренінгів і курсів для викладачів, а також розробка стратегій диджиталізації та інтернаціоналізації. Василь Кучер також наголосив на значенні міжнародної співпраці в межах Erasmus+ і важливості адаптації європейського досвіду для покращення якості освіти в українських регіональних університетах.

Доктор педагогічних наук, проректор із стратегічного планування та наукової роботи, професор Микола Курач презентував тему «Проектна технологія навчання як напрям європеїзації освіти». Він розповів про значення проектного підходу в освітньому процесі, його роль у формуванні компетентностей, що відповідають європейським стандартам, а також про практичні аспекти впровадження цієї технології у закладах вищої освіти. Особливу увагу він приділив інтеграції європейського досвіду у навчальні програми та підготовку фахівців, здатних працювати в умовах глобалізації. М. Курач навів приклади успішного застосування проектного підходу під час навчання студентів, підкреслюючи його потенціал для вдосконалення методів навчання та підвищення конкурентоспроможності випускників на міжнародному ринку праці.

Кандидат педагогічних наук, доцент Оксана Швець поділилася досвідом реалізації освітніх ініціатив The LEGO Foundation в Україні, зосередивши увагу на їхньому впливі на освітній процес. Вона розповіла про ключові проекти, спрямовані на розвиток творчого мислення, співпраці та інноваційного підходу в навчанні. Особливий акцент був зроблений на використанні ігрових методів як інструменту для формування креативності в дітей молодшого шкільного віку та їх інтеграції в українські школи. Також О. Швець підкреслила важливість інтеграції цих підходів у систему підготовки педагогів, наголошуючи на необхідності зміни парадигми традиційного навчання на навчання через гру, що сприяє формуванню освітнього середовища, де кожна дитина відчуває підтримку та заохочення до саморозвитку.

Ці презентації стали важливим внеском у популяризацію міжнародної співпраці та інноваційних підходів у сучасній освіті.

BOOST, що триває з 1 березня 2023 до 1 березня 2025 року, спрямований на вдосконалення української освіти через цифровізацію, інтернаціоналізацію та студентоцентризоване навчання. Під час візиту було оцінено прогрес проекту: модернізацію освітньої інфраструктури, цифрові оновлення, роботу платформи Moodle та управління проектом. Також окреслено кроки для посилення міжнародної співпраці та впровадження інновацій у навчальний процес.

BOOST відкриває нові перспективи для всіх шести українських ЗВО-партнерів проекту: вдосконалення курсів, інтеграцію цифрових технологій та розширення освітніх можливостей для студентів і викладачів.

Представники Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка також відвідали Кременецьку обласну гуманітарно-педагогічну академію ім. Тараса Шевченка у рамках зустрічі-аудиту реалізації проекту Erasmus+ KA2 «Bringing Opportunities and Organizational Success To Small Local Universities in Ukraine» (BOOST).

Учасниками зустрічі стали доктор педагогічних наук, доктор теологічних наук, професор Василь Фазан та кандидат педагогічних наук, доцент Оксана Дмитрієнко (ПНПУ імені В.Г.Короленка); ректор Академії, кандидат фізико-математичних наук, професор Афанасій Ломакович; проректор із стратегічного планування та наукової роботи, доктор педагогічних наук, професор Микола Курач; проректор із виховної роботи та міжнародного співробітництва, кандидат педагогічних наук, доцент Микола Сиротюк; проректор із навчально-педагогічної роботи, кандидат психологічних наук, доцент Марія Боднар; менеджер проекту від Академії, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри іноземних мов і методик їх навчання, доцент Василь Кучер (КОГПА ім. Тараса Шевченка).

Під час візиту було проаналізовано прогрес реалізації проекту в Академії: оновлення освітньої інфраструктури, вдосконалення платформи Moodle, а також організація управління проектом.

Також було проведено зустрічі із науково-педагогічними працівниками, які беруть участь в проекті BOOST, та зі студентами, котрі працювали за оновленими згідно проекту курсами на платформі Moodle. Зокрема, було розглянуто покращення контенту навчальних матеріалів, ефективність інтеграції цифрових технологій у навчальний процес, а також досвід здобувачів з новими функціями платформи.

Учасники поділилися враженнями щодо зручності та доступності оновлених курсів, обговорили виклики та переваги використання цифрових інструментів для навчання.

Проект BOOST став важливим кроком у розвитку української освіти, сприяючи впровадженню сучасних цифрових технологій, удосконаленню навчальних курсів та створенню нових можливостей для студентів і викладачів. Проект забезпечує вдосконалення ефективності процесу навчання, цифровізацію навчального середовища та можливість міжнародної співпраці.

НАУКОВЦІ ПРО ВІЙНУ В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА ТА В ДОЛЯХ ЛЮДЕЙ

Ірина СКАКАЛЬСЬКА, доктор історичних наук, професор

Науково-дослідний центр національних меншин і міжетнічних відносин, кафедра історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук історичного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Державний архів Тернопільської області, Тернопільський інститут наукових досліджень підготували і провели Міжнародну науково-практичну конференцію «Велика війна в історії людства», приурочену початку Першої світової війни. За матеріалами Конференції опубліковано збірник наукових праць, який рецензували доктори історичних наук, професори Леонід Кравчук (Тернопільський

ред зосереджують свою увагу на питаннях формування історіографічного образу Першої світової війни в українській історичній думці, перебігу цього світового конфлікту на українських теренах, здійснюють порівняльний аналіз міждержавних конфліктів напередодні світової війни та їх вплив на загострення міжнародних відносин і трансформацію європейського націоналізму на початку XX століття. Йдеться також і про український сектор проблем тогочасної політики, зокрема про воєнні дії на території Галичини і конкретно – на Тернопільщині та сусідніх північно-волинських землях, що мало драматичний контекст – перебування

яння з москвофілами на західноукраїнських теренах у воєнний час.

Учасники конференції аналізували проблеми захисту прав людини під час воєнних конфліктів, зокрема прав жінок на охорону материнства і дитинства у воєнних умовах, про роль і досвід української жінки у забезпеченні виживання сім'ї під час бойових дій. Науковці охарактеризували діяльність національних персоналій, що здійснили значний внесок у збереження національної самобутності українського народу, у збагачення його національно-культурних надбань у період воєнного лихоліття. Авторську увагу багатьох доповідачів привернув феномен історичної пам'яті: вони висвітлювали діяльність окремих українських історичних персоналій, що творили та берегли національні надбання у складних умовах воєнного часу, формували історичну пам'ять народу. Особливий інтерес склала порівняльна характеристика впливу Першої світової війни та сучасного російського вторгнення в Україну на економічний потенціал і стан матеріально-культурної спадщини воюючих країн: якщо, за висновками аналітиків, світова війна спричинила вплив негативний, то російське вторгнення в Україну – руйнівний. Дослідники висвітлюють наслідки Першої світової війни для економічного розвитку країн різних регіонів світу, для формування та функціонування соціально-культурних, освітньо-наукових і релігійно-духовних структур.

У науковій конференції брали участь науковці Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка: доктор історичних наук, завідувач кафедри історії та методики викладання, професор Ірина Скакальська та аспірант (здобувач третього, освітньо-наукового рівня), директор Кременецького краєзнавчого музею Андрій Левчук, які запропонували доповідь «Спогади про Першу світову війну як колективна пам'ять». Вони наголосили, що актуальність спогадів про Першу світову війну як колективної пам'яті зумовлена вагомих впливом таких матеріалів на формування національної ідентичності та історичної свідомості су-

національний медичний університет імені Івана Горбачевського), Андрій Криськов (Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя) і кандидат історичних наук, доцент Василь Ухач (Західноукраїнський національний університет).

У передмові видання зазначається, що Перша світова війна стала поворотною віхою в історії людства. Учасники науково-практичної конференції зосередили увагу на аналізі масштабного впливу цього першого всесвітнього конфлікту на політичне, економічне, соціальне та культурне життя всього цивілізованого світу. Початок Першої світової війни в 1914 р. знаменував старт епохи глобальних конфліктів, які визначили хід історичних подій у XX столітті. Велика війна змінила структуру міжнародних відносин, стала каталізатором технологічного прогресу і внесла суттєві зміни в суспільну свідомість. Водночас її наслідки залишаються актуальними і на сьогодні, впливаючи на сучасну політику, культуру та глобальну безпеку.

Збірник включає широкий спектр наукових статей та матеріалів, у яких висвітлено різноманітні аспекти історії Першої світової війни. Учасники конференції звернули увагу на питання геополітики, військової стратегії, гуманітарних наслідків конфлікту, ролі жінки у воєнний час, а також на культурні і соціальні трансформації, що відбулися під час війни та в повоєнний період. Окреме місце в збірнику займають міждисциплінарні дослідження, які пропонують нові підходи до розуміння складності та багатовимірності подій 1914–1918 рр. Автори торкаються питань ідентичності, пропаганди, комеморації, а також впливу війни на розвиток мистецтва, літератури та філософії тощо. Міжнародний характер конференції підкреслює важливість об'єднання зусиль для дослідження спільної історичної спадщини. Науковці отримали можливість обмінятися ідеями, висновками та методиками дослідження, створивши основу для майбутніх наукових проєктів та співпраці. Видання цього збірника стало можливим завдяки невтомній праці організаторів конференції, підтримці співорганізаторів її проведення та зусиль авторів, які поділилися своїми знаннями й темами досліджень.

Автори наукових статей насампе-

українських військових у складі ворогуючих армій, та про діяльність окупаційної влади в різних регіонах, про формування та функціонування місцевого сільського самоврядування у воєнних умовах і його вплив на посилення революційних настроїв населення. Учасники конференції приділили увагу і конкретній військовій тематиці: вони висвітлюють стратегію і тактику використання бронетехніки, артилерії та авіації, роль фортифікаційних споруд під час ведення бойових дій, діяльність національних військових підрозділів у складі ворогуючих армій.

Комплекс висвітлених учасниками конференції міжнародних проблем включав формування проєктів європейської інтеграції, державотворчі потуги та боротьбу за забезпечення геополітичних інтересів, зміцнення незалежності та збереження державності європейськими й азійськими країнами, що привело до переформування політичної карти світу, до розпаду імперій та формування нових держав, до загострення боротьби між центрами міжнародного впливу в рамках функціонування Версальської мирної системи, а згодом – Ліги Націй і до формування міжнародних військових альянсів, які, модернізуючись, збереглися до кінця XX та початку XXI століття.

Закономірно, що для науковців українських закладів вищої освіти і національних наукових інституцій національний (і навіть регіональний!) аспект воєнно-стратегічного і соціально-практичного сценарію Першої світової війни залишається пріоритетним. Саме в такому контексті учасники конференції говорили про долю України й українців, Галичини та галичан, Волині та волинців, Тернопілля та мешканців краю в роки війни і після неї. Серед конкретної регіонально-воєнної тематики – діяльність воїнів-галичан під час війни і по її завершенні, західноукраїнське село і селяни в роки війни, доля регіональних біженців, соціокультурне життя краю в роки Першої світової, збереження культурної спадщини у воєнних умовах, місце та роль духовенства у збереженні духовних цінностей громадян в роки війни та в умовах окупації, національно-визвольний рух та протисто-

часного українського суспільства. Українці брали участь у війні по різні боки фронтів, що породило складні національні й культурні виклики. Колективна пам'ять про ці події допомагає не лише зрозуміти трагічність тих часів, але й осмислити шлях до національної самосвідомості, який пройшли покоління українців. В умовах сучасних викликів і прагнень до збереження національної єдності дослідження спогадів про Першу світову війну набуває особливого значення. Це дозволяє виявити, як історичний досвід впливає на сучасне суспільство, сприяє розумінню процесів консолідації та ідентифікації, а також допомагає зберегти історичну спадщину для майбутніх поколінь.

У дослідженні використано антропологічний підхід, який дозволяє краще зрозуміти погляди автора спогадів, його діяльність й обставини, в яких він опинився, як сприйняв Першу світову війну. Зрозуміло, що в спогадах суб'єктивний чинник відіграє ключову роль, проте особисті джерела сприяють кращому усвідомленню подій дослідником. На сьогодні немає сучасних методичних рекомендацій, як працювати із спогадами як джерелом, тому

ВІТАЄМО!

Атестаційна колегія МОН України
присвоїла вчене звання доцента

ГАРМАТЮКУ Ростиславу Тарасовичу
доцент кафедри теорії і методики
трудового навчання та технологій

використовували власний досвід роботи з мемуарами. Автори дослідження враховували, що вимір війни через колективну пам'ять народу мало відображений у дослідженнях. Питання колективної пам'яті про Першу світову війну та активізація наукових досліджень у цій сфері набувають поширення. У багатьох країнах науковці та широка громадськість звертали значну увагу на події Великої війни. Це підтверджується підготовкою та публікацією важливих академічних праць, організацією наукових конференцій, круглих столів та інших заходів. На сьогоднішній день, під час російсько-української війни, багато паралелей наводиться з Першою світовою війною. Науковці звертають увагу на те, що у спогадах, настроях та досвіді війни домінує людський чинник, а не загальний фактологічний матеріал.

Контент колективної пам'яті має значний потенціал для утримання у масовій свідомості суспільства оцінок минулих подій, які згодом стають ціннісними орієнтирами, що впливають на чинки й дії людей. Цей вплив може як об'єднувати суспільство, так і мати руйнівні наслідки. Збереження колективної пам'яті національної спільноти стає загальнонаціональною проблемою, вирішення якої виходить на рівень державної політики для консолідації українського суспільства

Сучасний інтерес до теми колективної пам'яті та національної ідентичності робить це джерело надзвичайно актуальним, оскільки воно дозволяє простежити формування національної свідомості та громадянської позиції в умовах воєнних катаклізмів. Крім того, дослідження таких спогадів допомагає переосмислити досвід минулих воєнних конфліктів для розуміння поточних викликів, що постають перед українською спільнотою у військовій і суспільно-політичній сферах у зв'язку з російською агресією проти України в 2014–2024 рр.

Безсумнівно, серед чинників, що найбільше сприяють формуванню національної ідентичності громадян України, чи не найважливішим є колективна пам'ять українського народу. Особливе місце в цій пам'яті займають спогади про Першу світову війну, яка залишила глибокий відбиток на історичній свідомості. Ця війна не лише змінила кордони та геополітичний ландшафт, але й суттєво вплинула на національне самовизначення українців, які воювали у складі армій різних імперій. Колективна пам'ять про Першу світову війну допомагає осмислити випробування, через які пройшов народ, і утвердити ідею спільної історичної долі, що є важливим чинником консолідації української нації. Дослідники різних наукових напрямків і спеціалістів повинні враховувати, що колективна пам'ять змінюється з часом. Більше того, як показує час, найкраще запам'ятовуються та залишаються в пам'яті найбільш яскраві й вражаючі події та факти, тому необхідно популяризувати й спогади.

У СВІТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ

Ніна БАГНЮК

Незабаром знову наступить зима. А з нею, як завжди, після закінчення осінніх польових робіт, український народ вмів і повеселитися. Молодь збиралася, щоб віддати належне народним традиціям і цікаво провести час. Так відбувалося з року в рік: на зміну старшим приходило нове покоління, яке ревно продовжувало народні звичаї.

Щоб зберегти нерозривний ланцюжок традицій, студенти 41-Б групи спеціальності «Біологія та здоров'я людини» разом зі своїм куратором Ольгою Дух провели яскравий і душевний захід «Українські вечорниці». Це була незабутня подорож у світ наших національних пісень і звичаїв.

У дружній атмосфері всі співали українські народні пісні, ворожили, ділилися знаннями про цікаві традиції та обряди. Звичайно, не обійшлося без улюбленої гри «Кусання калити»! А ще дівчата частували гостей власноруч приготовленими варениками, що стали справжньою смачною окрасою свята.

Окрема подяка – баяністу Василю Райчуку за майстерний музичний супровід, завдяки якому улюблені народні пісні «Сонце низенько», «Цвіте терен», «Ой чорна я си, чорна» та «Зелене жито» залюбки співали всі присутні.

Дякуємо всім, хто долучився до організації та участі, а найперше ЗСУ – за можливість безпечно навчатися і працювати. Завдяки таким заходам ми зберігаємо нашу культуру та ідентичність.

АНДРІЇВСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ В КОЛЕДЖІ

Валентина КАЩУК

Креативні дівчата 21-Дк групи Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка (груповий керівник Марія Коменярська) вирішили «випробувати власну долю». Для цього вони організували свято Андріївських вечорниць, щоб заглибитися в скарбницю народних традицій і випробувати на собі та присутніх стародавні ворожіння. Бо споконвіків дівчата прагнули знати якомога більше інформації про майбутнього судженого.

Ведучі програми Ангеліна Козак, Катерина Савчук, Юліана Чорна та Наталія Дячук коротко розповіли історію свята Андрія Первозванного і запросили на вечорниці ще й хлопців з 21-ТОк групи Святослава Котика, Андрія Петрука, Дмитра Рудюка та Івана Стархурського.

Перед початком святкової програми Вікторія Чух прочитала авторську поезію про Андріївські вечорниці. Її доповнив тематичний пізнавальний відеоролик, що завершився цікавою вікториною для присутніх.

А далі свято набрало своїх нестримних «обертів»: інсценізація розваг з Онучкою (Катерина Савчук) та Бабусею (Наталія Гордовська), Господинею (Катерина Шевчук) і Господарем (Юлія Рачук), Дівчатами (Анна Сімора, Каріна Шевчук, Анастасія Гайдук, Марія Морозюк, Дарина Малишчик), спільним виконанням пісні «У вишневому саду» та вервечкою містично-захопливих ворожін і гадань: «Скринька», «Веселе чаювання», «Мішечок із цифрами», «Ниточка», «Пророчі варенички».

Ось такими веселими і цікавими були вечорниці на Андрія, де всі охочі дізналися про стародавні обряди, пограли в народні ігри та поворожили. А на завершення вечора ведучі побажали всім щастя, здоров'я і мирного неба над головою, подякували нашим захисникам за їхню мужність і відвагу. А також переконали в тому, що дуже важливо бути єдиними та підтримувати один одного в ці непрості часи, щоб такі заходи залишали у серцях тепло та позитив.

ЗІ СЛАВОЮ БОГУ І НАДІЄЮ НА ПЕРЕМОГУ

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

У Концертному залі Гуго Коллонтая Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка відбувся традиційний передріздвяний концерт колядок «Різдвяна симфонія» з участю мистецьких колективів академії та Фахового коледжу.

Відкрив музичну програму виступ оркестру народних інструментів під орудою Надії Найчук твором М.Савки та П. Табакова «Мирне Різдво» із вокальним тріо «Вишиванка» та своєю на українські народні пісні в інструментуванні Валерія Яскевича.

Різдвяну тему продовжили солістка Галина Швидків із концертмейстером Юлією Петлій, які подарували коляду «Що то за Предиво» (мелодія Я.Яциневича в обробці О.Герасименко), капела бандуристів (керівник Ірина Харамбура) з колядками «Три славнії царі» та «Радуйтеся, усі люди» (обробка О.Герасименко).

Концертну програму розширили щедрівка «Добрий вечір, пане господарю» в обробці М. Лиса та коляда на музику А.Вискович «Діва Марія» у виконанні чоловічого вокального ансамблю під керівництвом Алли Афанасенко; щедрівка в обробці О. Стадника «Ой чи є, чи нема пан

господар вдома?» та посівалочка «Сієм-сієм» М.Сомы й А.Авдієвського, які презентував хор народного співу (керівник Мар'яна Моронжук, концертмейстери Валерій Яскевича і Павло Яловський); тематичні музичні твори «Гой писалася княжа корона» (слова народні, обробка О.Гаврилець) і «Щедрий вечір» (слова народні, обробка Б.Сцеґін) у виконанні камерного хору з керівником Аллою Афанасенко; «Снігова колядка» (слова М.Савки, музика В.Морозова), представлена ансамблем викладачів

під керівництвом Алли Афанасенко та «Колискова» Л.Кобільник і П.Табакова на слова Л.Лазурко у виконанні вокального ансамблю «Криниченька» (керівник Надія Русакова).

Збагатили музичну програму й інструментальне тріо з відомим «Where are you Christmas» (W.Jennings, J.Horner, M.Carey),

струнний квартет (керівник Олена Тарківська-Нагіналюк) з творами С.Salor «We wish you a Merry Christmas» і «O, Christmas Tree», дует піаністки Юлії та скрипаля Олега Дацюка зі знаменитим «Щедриком» в обробці А.Москаленко.

Традиційний завершальний акорд виступів - за симфонічним оркестром під орудою Володимира Козачка: В.Барвінський «В'язанка колядок»; М.Варшавський «Біла каміна» з солістом Олегом Дацюком» і «Різдвяний фестиваль» Л.Андерсона.

Як завжди, у перепоვნеному залі лунали колядки, що славили Новонародженого Господа нашого та Його Матір, Пречисту Богородицю, щедрівки з найкращими побажаннями господарям, посівалки-віншування на щедрий урожай і добру долю. Та насамперед, всупереч волі агресивного ворога, всіх нас об'єднували найзаповітніші бажання: хай нас почує світ і згине світове зло, а ми нарешті зможемо дихнути вільно і на повні груди.

Дякуємо тим, хто поклав за це своє життя, і тим, хто день і ніч виборює Велику Перемогу багатостраждальній Україні.

ПИТАННЯ РІДНОЇ МОВИ: ІСТОРИЧНИЙ ШЛЯХ І АКТУАЛЬНІСТЬ СЬОГОДЕННЯ

У Читальному залі бібліотеки Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка пройшов захід, присвячений Дню української писемності та мови.

Зі вступним словом до присутніх звернулася викладач української мови і літератури Фахового коледжу академії Лариса Рац. Вона здійснила короткий екскурс в історію виникнення свята і наголосила на особливій важливості ролі рідної мови у наш непростий час. Розмову продовжила її колега, викладач англійської мови Ірина Ліщук, котра підняла гостру проблему перенасичення української мови англіцизмами.

Про складний історичний шлях поневірянь рідного слова і про значення української мови як засобу спілкування і символом боротьби за власну незалежність та ідентичність говорила завідувач бібліотеки нашої академії Юлія Стрельчук, яка підвела присутніх до перегляду документального фільму «Соловей співає. Доки голос має».

Цей фільм є новаторським та монументальним дослідженням проблеми мовного питання в Україні. Автори аналізують мовну ситуацію не в звичайній, поширеній формі протистояння політичних сил, а досліджують значно глибші причини та наслідки нинішньої конфронтації докола української мови. Автори фільму намагаються знайти відповідь на запитання: «Чому спілкуватися в Україні 21 століття українською мовою для багатьох громадян є нонсенсом, чому ці громадяни відчують відторгнення та спротив?».

Щоб відповісти на це запитання, творці документального фільму занурюються вглиб історії та досліджують, об'єктивно руйнують міфи, які століттями насаджувалися як єдина істина щодо меж, сфер носіїв української. Як часто вам доводиться чути поширене «Какая разница, на каком языке», «Мова не має значення», «Українською спілкувались лише в селах», «Української ніколи не було в Києві»? Чи замислюється кожен з тих, хто ретранслює ці ідеї, що насправді вони були майстерно інтегровані в суспільну думку пропагандними Російської імперії, Радянського Союзу, Російської Федерації? І головне – чи замислюються їх ретранслятори, навіщо? Якщо мова і насправді не має значення, тоді чому протягом багатьох століть кожен із загарбників українських земель намагався, в першу чергу, ліквідувати українську мову, вдаючись до витончених методів лінгвоциду?

Автори фільму вперше в історії української документальної журналістики аналізують українське мовне питання через призму досвідів інших країн, зокрема Білорусі та Ізраїлю. Історія цих держав доводить думку про те, що мова була, і особливо гостро сьогодні є одним із головних факторів національної безпеки та цілісності кожної країни, а також вирішальним фактором у стані гібридної війни, в яку втягнуто Україну.

Новаторською особливістю фільму, присвяченому мовному питанню, є його добра, неагресивна тональність. Адже завдання, яке ставила перед собою творча група, не заострювати конфліктну ситуацію, а привернути увагу до потреби поширення правдивої історії та перевіреної інформації. Творча група у складі Лесі Воронюк, Сергія Кримського, покійного Олексія Доли, Сергія Мартино-

ва, Анастасії Федченко, Демиди Єлізарова, Валентина Грінберга, Олександра Ткачука, Романа Гоменюка, Дениса Костанцова, Дениса Олейніка та інших працювала над фільмом з 2017 року. Фільм знімався в Україні, Білорусі, Ізраїлі, США, Великобританії за підтримки благодійного фонду «Кращим бути», генерального директора ТОВ «Рома» Романа Клічука, Чернівецької міської ради, виконувача обов'язків голови Чернівецької ОДА Михайла Павлюка, Управління молоді та спорту Чернівецької ОДА, Олександра Юркова та громадської спільки «Музичний Батальйон», благодійного фонду «Коло», Організації українських жінок у Великобританії, Навчального центру «Десна», Інституту української мови НАН України, Посольства України в Державі Ізраїль. Виготовлено громадською організацією «Всесвітній день вишиванки».

ГОЛОДОМОР: БОЛЮЧІ СТОРІНКИ НАШОЇ ІСТОРІЇ

Нині, як ніколи, важливо пам'ятати, через який біль та страждання довелось пройти українському народові, аби вижити. Однією із трагічних сторінок у нашій історії стали роки голодомору, жертв якого згадуємо саме наприкінці листопада. Голодомор – свідомо та цілеспрямована карально-репресивна акція сталінського режиму, спрямована на укорення українського національно-визвольного руху та фізичне знищення української національної групи.

Проте саме слово «Голодомор» вперше з'явилося в друкованих працях українських емігрантів у Канаді та США в 1978 році. У СРСР на той час історикам дозволяли лише говорити про «труднощі з продовольством», але не про голод. Із вуст партійного високопосадовця слово «Голодомор» вперше прозвучало в грудні 1987 року. Тоді перший секретар ЦК КПРС Володимир Шербицький, виступаючи на урочистостях з нагоди 70-ліття УРСР, визнав факт голоду 1932–33 років. Коли про цю тему почали дискутувати дедалі відвертіше, у 1990 році ЦК Компартії України дозволив публікацію книжки «Голод 1932–1933 рр. в Україні: очима істориків, мовою документів».

У 2006 році Верховна Рада офіційно визнала Голодомор 1932–33 років геноцидом українського народу. Публічне заперечення Голодомору вважається протиправним, але покарання за такі дії не передбачене. Голодомор визнали геноцидом українців Європейський парламент, ПАРЄ, ЮНЕСКО, Ватикан та парламенти 28 країн. Серед них – Німеччина, Франція, Велика Британія, Австралія, Грузія, Еквадор, Естонія, Канада, Бразилія, Колумбія, Латвія, Литва, Мексика, Парагвай, Перу, Польща, США, Угорщина, Португалія. Росія визнала, що причиною голоду була насильницька колективізація, але від нього постраждали багато регіонів СРСР. У 2010 році Апеляційний суд міста Києва у своєму рішенні оголосив про геноцидний характер Голодомору і намір керівників СРСР Сталіна, Молотова, Кагановича, Постишева, Чубаря, Хатаєвича, Косіора знищити частину української нації.

Дослідники досі сперечаються щодо точної кількості жертв Голодомору. Інститут демографії та соціальних досліджень розробив методологію оцінки втрат України внаслідок Голодомору 1932–1933 років на основі статистичних даних та сучасних методах демографічного статистичного аналізу. Науковці реконструювали щорічні основні параметри динаміки населення України між 1926 та 1939 роками. На основі цих оцінок інститут демографії назвав цифру загиблих від Голодомору у 3,9 мільйона людей. Саме цю цифру вважають найбільш науково доведеною. Також науковці стверджують, що через падіння народжуваності під час Голодомору Україна недорахувалась 600 тисяч немовлят.

Такої непростій темі була присвячена відкрита виховна година «Голодомор мовою фактів», яку підготували і провели студенти 11-Дк та 11-Токс груп Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка під керівництвом Олени Княєвої.

ПРАВА ЖІНОК: ЗНАТИ І ЗАХИЩАТИ

У переддень Міжнародного дня боротьби за ліквідацію насильства над жінками студенти 11-Дк та 11-Пк груп Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка зі своїм наставником Іриною Самойленко зібралися, щоб обговорити цю важливу тему. Щорічно в Україні з 25 листопада до 10 грудня включно проводиться Міжнародна кампанія «16 днів проти насильства», яку ініціював Перший всесвітній інститут жіночого лідерства у 1991 році. Дати початку та завершення кампанії вибрані не випадково. Вони створюють символічний ланцюжок, поєднуючи заходи проти насильства стосовно жінок та дії щодо захисту прав людини та підкреслюючи, що будь-які прояви насильства над людиною, незалежно від її статі, є порушенням прав людини.

Шістнадцятиденний період кампанії охоплює наступні важливі дати: 25 листопада – Міжнародний день боротьби з насильством щодо жінок. Офіційно цей день був оголошений Генеральною Асамблеєю ООН у 1999 році. 1 грудня – Всесвітній день боротьби зі СНІДом. 2 грудня – Міжнародний день боротьби з рабством. 3 грудня – Міжнародний день людей з обмеженими фізичними можливостями. 5 грудня – Міжнародний день волонтера. 6 грудня – Вшанування пам'яті студенток, розстріляних у Монреалі. 9 грудня – Міжнародний день боротьби з корупцією. 10 грудня – Міжнародний день прав людини. Насильство в сім'ї є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини. У більшості випадків протиправні дії проти когось із членів родини супроводжуються актами агресії, приниження та жорстокої поведінки. Подібні дії з боку насильника приводять до негативного фізичного, психічного та соціального стану здоров'я постраждалої особи. Як правило, найбільше страждають від сімейного насильства жінки та діти. На жаль, в нашому суспільстві переважає думка, що проблеми жорстокого поводження із членами сім'ї є внутрішньою проблемою цієї сім'ї і не потребує втручання суспільства, а тим більше держави. Але саме право на захист від насильства над особою, особливо в сім'ї, є одним із найголовніших прав громадян та дітей зокрема. Насильство дуже часто присутнє в нашому житті і ми відіграємо в ньому певну роль. Залежно від ситуації ми є свідками, жертвами або ж кривдниками. Трагічність ситуації в тому, що свідки чи жертви насильницької діяльності переносять модель кривдницької поведінки у власне життя та продовжують чинити насильство. Жінки по всьому світу стають жертвами зґвалтувань та зазнають побутового насилля, до того ж, масштаби та істинна природа його нерідко приховані. Дуже важливо, щоб кожен з нас усвідомив, що насилля проти жінки – це не міф, а реальна проблема, від якої навіть сьогодні, у XXI столітті, потерпають українські жінки. Україна як держава докладає зусиль, аби викоринити насильство в сім'ї, зокрема, було ухвалено відповідний закон, країна приєдналась до кампанії ООН проти побутового насильства, започатковано загальнодержавну кампанію «Стоп насильству». У ході заходу його учасники та присутні дивилися тематичні відеофільми про випадки насильства над жінками та обговорювали їх, висловлювали власні думки про права жінок, а також моделювали різні проблемні ситуації та пропонували способи їх вирішення. На завершення заходу присутнім роздали інформаційні листівки з контактами кризових центрів, де можна отримати допомогу і разом з Алією Онишкевич та Анастасією Кошіль обговорили план дій у разі насильства та поради, як знайти підтримку.

Всі учасники та присутні дійшли висновку, що знати свої права – це перший крок до їх захисту. Говорити про насильство, шукати допомоги та підтримки – це шлях вирішення проблеми. І лише разом ми можемо змінити ситуацію. Ведучі заходу – Вероніка Процюк і Дарія Січкун.

Сторінку підготував Сергій КОЛІСЦЬКИЙ

У ТОЧЦІ ПЕРЕТИНУ КУЛЬТУР

Юлія КОНОНЬЧУК

Саме такою точкою перетину польської та української культур стала виставка «Польські архітектори і Харків. Багатоголосся кам'яної мелодії» за однойменним науковим дослідженням харківської професорки Любові Жванко, що демонструвалася в Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії ім.Тараса Шевченка. Співорганізаторами цієї незвичної виставки виступили Національний інститут польської культурної спадщини за кордоном «Полоніка», Кременецько-Почаївський державний історико-архітектурний заповідник та Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка.

Науковці Національного інституту польської культурної спадщини за кордоном «Полоніка» наголошують, що виставка є нагодою продемонструвати точки перетину, що є між польською та іншими культурами, а також привернути увагу до руйнувань культурної спадщини в Україні внаслідок воєнних дій Росії.

У XIX столітті в Харкові працювали архітектори польського походження, імена яких з різних причин маловідомі і в Польщі, і в Україні: Болеслав Міхаловський (1830–1909), Здислав Харманський (1859–1924), Віктор Величко (1864–1923), Олександр Ржепишевський (1879–1930). Харків того часу був гарним майданчиком для розвитку і втілення різних проєктів, місто тільки забудовувалося і починало свій стрімкий розвиток. Згадані архітектори брали активну участь у розбудові міста в другій половині XIX століття, саме наприкінці XIX століття було затверджено генеральний план його забудови.

Болеслав Міхаловський прибув до Харкова 1874 року і прожив там 35 років аж до смерті. Спочатку будував мости, зокрема на річках Лопань і Харків. В Харкові збережено 26 будинків, проєктованих ним, більшість з них є пам'ятками культури, а найвідоміший – Катедральний костел Внебовзяття Найсвятішої Марії Діви – перлина неоготичної архітектури. Болеслав Міхаловський будував кількоповерхові будинки, будинки на замовлення, що досі збереглися, будинки адміністративні, також звів будівлю паровозобудівельного заводу в Харкові. Користувався повагою серед колег і влади, був співавтором генерального плану забудови Харкова.

Здислав Харманський також мав польське походження і наприкінці життя повернувся у Варшаву. У Харкові він жив і працював з 1890 по 1917 роки. У дослідженні Любові Жванко підкреслюється, що саме в Харкові розкрився талант Харманського-архітектора. Він часто згадуваний на сторінках тодішньої місцевої газети: про закордонні відрядження, про головування в комісії, про різні будівництва, зокрема проєкт школи мистецтв в українському стилі. Цей проєкт відстоювали гласні Харківської міської думи Євген Жуков і Микола Міхновський. І вони таки відстояли його. Так у Харкові з'явилася ця будівля, яка й сьогодні є еталонним зразком українського народного стилю в архітектурі. У харківський період своєї творчості Харманський працював у стилі українського модерну. Серед найвідоміших його будівель – Харківський іподром, Харківська сільськогосподарська селекційна станція (зараз – Інститут рослинництва і селекції генетики імені Василя Юр'єва, пр-т Героїв Харкова, 142), будинок і приватна клініка Мойсея Фабриканта (зараз – Будівля Харківської наукової медбібліотеки, пл. Поезії, 5), а також будинки на вул. Садовій, 11 і вул. Полтавський шлях, 35 (раніше – Торгове товариство гумової мануфактури «Трикутник») і 55. Після більшовицької окупації Харкова Здислав Харманський виїхав спочатку до Варшави, а потім до Вільнюса.

Віктор Величко приїхав до Харкова на кілька років пізніше, ніж Харманський, у 1894р. Імовірно, завдяки підтримці родини Бекетових, отримав посаду будівельного техніка в губерніальному управлінні Харківської губернії, а також архітектора Харківського навчального округу. Завдяки цьому чимало навчальних закладів на Слобожанщині побудовані за його проєктами. Це і будівлі навчальних закладів Харківської губернії, Полтавської губернії, області війська Донського. Дослідниця Жванко знайшла інформацію й про те, що він будував будівлі в реальному училищі в Кременчуці, які збереглися до нашого часу. Також він збудував цілий комплекс будівель Харківського університету. Ми можемо говорити про цілий ансамбль на вулиці Університетській: Університетська, 23, Університетська, 21 та Університетська, 27.

Віктор Величко будував білі будівлі в псевдокласичному стилі, а також православні церкви. У Харкові найвідомішим і найупізнаванішим є його власний будинок. Маєток Величків – двоповерховий дім з готичними шпильми зверху. Загалом же у Харкові на сьогодні збереглося 22 будинки, зведених за проєктом архітектора Величка. Найвідомішим з них є так звана Вілла Рижова, зараз – Будинок Архітектора.

Олександр Ржепишевський прибув до Харкова в 1910 році. Разом з архітектором Миколою Васильєвим вони створили ескіз Купецького банку, який переміг у конкурсі. На першому поверсі були крамниці і пошта, на другому і третьому – банк і музей, а на четвертому – готель «Асторія». Під час будівництва Купецького банку вперше було використано каркас із залізобетону, який зараз є символом Харкова. Так само із залізобетонною основою була і наступна будівля Ржепишевського в Харкові – будинок купця Давида Кулаковського (Різдвяна, 19). Загалом ж протягом 1911–1915 рр. Ржепишевський спорудив у Харкові 27 будинків, з яких 25 збереглися до сьогодні. Готель «Асторія» був частково зруйнований під час одного з російських обстрілів міста на початку повномасштабного вторгнення.

На думку архітектурознавця Дениса Вітченка, будинки Ржепишевського – найбільш оригінальні з усього грона польських архітекторів у Харкові.

«Міхаловський – митець більш старшого покоління, його роботам притаманна, зокрема, стилістика неоренесансу, провідного напрямку в архітектурі другої пол. XIX століття. Він також вкладається в контекст історизму, що раніше зневажливо називали еkleктикою. Харманський разом з Сердюком долучився до творення у стилі українського архітектурного модерну (комплекс будівель Селекційної станції). Найбільш оригінальними є твори Ржепишевського. Розроблені в дусі модерну, з елементами середньовічної та ренесансної архітектури північної Європи, вони дуже індивідуальні, яскраво самобутні. На почерк Ржепишевського схожі роботи Івана Тенне, який був працівником контори Ржепишевського, його партнером. Звісно, були стильові запозичення із європейських взірців, але місцеві умови, особливості роботи з матеріалами, деталізація вносили елементи оригінальності та регіонального колориту.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ТУРНИР З БАДМІНТОНУ

Микола БОЖИК, кандидат педагогічних наук, доцент

У спортивному комплексі Львівського національного університету імені Івана Франка відбувся «Відкритий Всеукраїнський турнір з бадмінтону серед науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти».

Змагання проходили в парній категорії з бадмінтону та єйрбадмінтону. Учасниками турніру були 16 команд із 10 закладів вищої освіти.

У змаганнях з єйрбадмінтону команда Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка у складі Микола Божика (декана факультету фізичного виховання, біології та психології) та Сергія Сиротюка (завідувача циклової комісії фізичного виховання Фахового коледжу) посіли почесне перше місце. Друге місце – у Національної академії сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного і третє місце розділили команда Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського та Хмельницького національного університету.

У змаганнях з бадмінтону команда Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка у складі

Довгала Василя (викладача кафедри теорії та методики фізичного виховання) та Саєнка Андрія (викладача циклової комісії фізичного виховання Фахового коледжу) посіли 6 місце (з 16 команд), а перемогу здобула команда Львівського національного університету імені Івана Боберського. Друге місце посіла команда Національної академії сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного, а третє місце розділили між собою команди Вінницького Національного технічного університету та Національного університету «Львівська Політехніка».

Організатори турніру – Львівський національний університет імені Івана Боберського, Львівський національний університет імені Івана Франка. Учасники щиро вдячні організаторам, суддівській колегії, Федерації бадмінтону України за теплий прийом, подарунки, кубки, медалі та за можливість підвищення рівня майстерності з бадмінтону.

ТРАДИЦІЙНІ ЗМАГАННЯ З КРОСУ

Сергій СИРОТЮК

Викладачі циклової комісії фізичного виховання Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка, не зраджуючи своїй спортивній традиції, організували і провели осінні змагання з легкоатлетичного кросу на першість Фахового коледжу серед навчальних груп. Сприятлива погода, хороши настрої, професійна організація та проведення змагань відобразилися у кількості учасників (68) та якості проведення заходу.

Програма змагань складалася з двох дистанцій: 1000м – юнаки та 500м – дівчата. Переможців кросу визначали окремо по спеціальності «Фізична культура» та по інших спеціальностях. Наполегливість і спритність у змаганнях дали такі результати: найшвидшими серед юнаків і дівчат за спеціальністю «Фізична культура» стали Михайло Коваль (41-Фк) і Вероніка Карпеч (11-Фк), які показали найвищі результати; Руслан Ружило (31-Фк) і Єлизавета Кричківська (41-Фк), що вибороли другу позицію, та Максим Антонюк (11-Фк) і Вікторія Циганкова (41-Фк), які прибігли третіми.

Місця переможців серед юнаків і дівчат з інших спеціальностей розподілися таким чином: Максим Прос (11-Ток), Юлія Євчин (11-Ток) піднялись на першу сходинку «кросового» п'єдесталу; Андрій Петрук (21-Ток), Олександра Похилінська (21-Ток) з невеликим відривом від них стали другими; Андрій Голуб (21-Ток) та Ірина Попова (11-Пк) зайняли почесне третє місце.

Судили «бігові баталії» головний суддя Василь Коханець і команда суддів, яка складалася з викладачів циклової комісії фізичного виховання. Асистував суддям секретар Юрій Яворський. Вони підвели підсумки, нагородили переможців грамотами та медалями з легкоатлетичного кросу та побажали всім зустрічей на мирних спортивних аренах і майданчиках нашого міста.

ПЕРЕМОЖЦІ «СПІВОГРАЮ»

Оркестр народних інструментів Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка під керівництвом Надії Найчук здобув диплом I ступеня у VII Міжнародному багатожанровому двотуровому конкурсі-фестивалі «СПІВОГРАЙ» у номінації «Інструментальний жанр (народні інструменти)», де вони виконали твори Володимира Івасюка «Я піду в далекі гори» та Святослава Вакарчука «Мить».

Крім виконавської майстерності, члени журі також відзначили високий рівень інструментовки Валерія Яскевича. Отож, перемога – це результат таланту, спільної наполегливої праці та безмежної любові до музичного мистецтва.

Щірі вітання вам із заслуженою перемогою!

МИСТЕЦЬКИЙ ФРОНТ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ

Таку назву носив мистецький пізнавально-виховний захід, організований кафедрою мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка з участю студентів мистецьких спеціальностей.

До його програми увійшли студентські наукові доповіді та мистецькі виступи. Наукову частину заходу презентували розповіді про сучасних художників України Сергія Майдукова та Лесю Хоменко (Яна Змєєва), Марину Саркісян та Дениса Метеліна (Анастасія Капусняк), Альону Лесніченко та Марію Поліщук (Анастасія Хлань), а ще про діяльність Марти Пітчук та Олеси Вакуленко під час війни (Марина Попова).

На творчості митців Тернопілля зупинилися Анна Гилюк, яка ознайомила присутніх із особливостями робіт Олега Шупляка і Богдана Ткачика у воєнний час, та Володимир Колодніцький, що інформував про сімейний тандем Микола Шевчук (батько) та Марічка Тимчук (донька). Завершив наукові виступи Івапн Петручик про творчість відомого українського співака, автора пісень і продюсера Артема Пивоварова.

Учасниками музично-пісенної частини заходу стали Юрій Ляський та Софія Коваль зі спільною піснею Ю. Ляського на слова О. Наклюцької «Весна незламних» та авторськими піснями Олександра Пономарьова «Темна нічка» (Юрій Ляський) і Ярослави Хоми «Сила роду» (Софія Коваль).

Інструментальні твори представили Тетяна Гарасим («Червень у смуті») та Юлія Гребініченко («Жовтень у Верховині») із циклу «Мої 12 місяців» Міри Шентюрк.

На завершення виступів до присутніх звернулася доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання, заслужений майстер народної

творчості України Тетяна Балбус.

Вів програму культуролог Сергій Колісецький.

СВІЖІСТЬ, КРАСА Й ІСТОРІЯ

Дружний творчий колектив кафедри мистецьких дисциплін і методики їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка підтримує гарні стосунки з різними інституціями нашого міста. Цього разу вони відгукнулися на запрошення провідного фахівця сектору екологічної освіти Кременецького ботанічного саду Юлії Бондючної відвідати цю дивовижну природну перлину нашого міста.

Нагода випала хороша – професійне свято День художника України, тому креативна група у складі митців академії Тетяни Балбус, Івanni Погонєць та Богдани Гуменюк з Фахового коледжу оперативно організували своїх підопічних студентів 11-Р, 31-Р, 13-Рс та 41-Рк груп на участь у пленері.

Перша частина зустрічі пройшла в ознайомлювально-теоретичному екскурсійному форматі: господиня установи Юлія Бондючна розповіла про характерні особливості плодів дерев та кущів, показала окремі плоди, які зразу надихнули юних художників та їх наставників на процес творення. А друга частина носила практичний формат мистецького міні-пленера, під час якого гості замальовували вибрані об'єкти різними художніми

матеріалами, відтворюючи квіти, плоди, листя, стовбури дивовижних дерев.

Ще один традиційний міні-пленер до Дня художника провели викладачі циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва для студентів Фахового коледжу спеціальностей «Образотворче мистецтво» і «Трудове навчання та технології». Організаторами пленеру виступили Богдана Гуменюк та Олена Тимків. Свої роботи юні маляри виконували також у різних техніках, об'єднавши їх назвою «Замальовки старовинного Кременця», де відобразили архітектурні споруди корпусів академії.

Підсумком творчої екскурсії та обох пленерів стала виставка робіт їх учасників в історичному корпусі академії, де кожна замальовка несе свою енергетику, дихає свіжістю, красою та історією.

МАЙСТЕР-КЛАС ДЛЯ ГОСТЕЙ ЗІ СЛАВУТИ

Викладачі циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Богдана Гуменюк та Олена Тимків провели майстер-клас із виконання абстрактної композиції для учнів та викладачів Славутської школи мистецтв Хмельницької області.

Учасники заходу ознайомилися з поняттям абстрактної композиції, особливостями її побудови, відомими творами зарубіжних та українських митців цього напрямку, з різноманітними техніками виконання, а також створили власні композиції. Крім цього, гості ознайомилися з навчальними аудиторіями спеціальності та відвідали виставку студентських робіт, Музей фотографії Генрика Германовича та Музей довоєнної фотографії.

Такі зустрічі сприяють розширенню та збагаченню зв'язків між освітніми закладами. Крім того, вони є вагомими складовими профорієнтаційної роботи та долучення молоді до світу мистецтва.

Сторінку підготувала Ніна БАГНЮК

ОЛІМПІАДА ЮНИХ ТЕХНОЛОГІВ

Ірина ЦІСАРУК, завідувач кафедри теорії і методики трудового навчання і технологій

На базі гуманітарно-технологічного факультету Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка з безпосередньою участю науково-педагогічних працівників кафедри теорії та методики трудового навчання і технологій та кафедри інформаційних технологій та методики навчання інформатики у співпраці з працівниками Центру професійного розвитку педагогічних працівників Кременецької міської ради було підготовлено та проведено II етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з технологій/трудоного навчання. Організаційні питання Олімпіади вирішував Оргкомітет, який очолювала директор Центру Людмила Якимович і до якого входили консультант Центру Світлана Міщук, а також представники нашої Академії – декан гуманітарно-педагогічного факультету, доцент Олександр Омельчук і старший викладач кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій Олександр Ємець.

Контроль за дотриманням правил та оцінювання рівня виконання конкурсних завдань, визначення переможців

Олімпіади здійснювали два профільних журі, відповідно, із технічної праці та обслуговуючої праці, які очолював консультант Центру професійного розвитку педагогічних працівників Кременецької міськради Василь Савчук. До складу журі за напрямком «Технічна праця» увійшли директор Кременецької гімназії №3 Володимир Ковальчук, вчитель Кременецької ЗОШ №1 імені Галини Гордасевич Валерій Назарчук, учитель Горинської ЗОШ Василь Соловей, вчитель Волинського ліцею імені Нестора Літописця Роман Федоринчик, вчитель Білокриницької ЗОШ Роман Шуршило. Нашу Академію представляли доцент кафедри інформаційних технологій та методики навчання інформатики Віталій Цісарук та викладач Фахового коледжу Віталій Писаренко.

Склад журі за напрямком «Обслуговуюча праця» представляли вчителі міських закладів середньої освіти: Волинського ліцею імені Нестора Літописця – Валентина Коваленко, Кременецької гімназії №3 – Руслана Назарчук, Кременецької ЗОШ №4 – Тетяна Фількевич і Кременецької ЗОШ №1 імені Галини Гордасевич – Катерина Штука. Від нашої Академії в журі працювали завідувачка кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій, доцент Ірина Цісарук і науковець цієї ж кафедри, доцент Марія Олексюк.

За ходом виконання завдань II етапу Олімпіади експерти-консультанти: виконувач обов'язків завідувача технічного відділу Кременецького центру дитячої творчості Микола Василюк і директор Дунаївської ЗОШ імені Героя України Олександра Капіноса Мирослава Смаглюк.

Загальне керівництво організацією та проведенням II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з технологій здійснював Тернопільський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. Ним розроблено умови проведення Олімпіади, визначено перелік матеріалів та інструментів, якими можуть користуватися учасники для виконання конкурсних завдань. Умовами передбачено, що учні 8–11 класів виконують завдання теоретичного (пояснювальна записка до творчого проєкту запропонованого виробу) та практичного (виконання виробу за запропонованим його графічним зображенням) турів Олімпіади.

Критеріями оцінювання теоретичного туру було визначено оригінальність, аргументованість, повнота і чіткість обґрунтування засобів і способів виготовлення та оздоблення запропонованого виробу; якість виконання його графічних зображень; повнота мінімаркетингового обґрунтування виробу і характеристики його ергономічності, екологічності та економічності, а також чіткості формулювання висновків. На виконання завдань теоретичного туру надавалося 60 хвилин часу, а максимальна кількість одержуваних балів також рівнялася 60-ти.

На виконання комплексної роботи практичного туру надавалося 120 хвилин часу, а за свої практичні зусилля учасники могли отримати максимум 120 балів. Оцінку комплексної роботи з обслуговуючої праці обумовлювали якість обробки деталей, технологія розкрюювання виробу

та його естетична цінність, привабливість та оригінальність, відповідність заданим параметрам і вимогам, рівень функціональності виготовленого продукту, також безпека праці та організація робочого місця. Серед критеріїв оцінки виробу за завданнями та засобами технічної праці акцентувалося на оригінальності виробу, його функціональності, технологічності, естетичній цінності та відповідності технічним зображенням, доцільності використання матеріалів на його виготовлення і, зрозуміло, на дотриманні безпеки праці та якості організації робочого місця.

Умовами проведення Олімпіади передбачено, що за порушення правил техніки безпеки при виконанні практичного завдання учасник позбавляється десяти балів за кожне таке порушення. Враховано було і нинішню складну ситуацію в країні: за умов повітряної тривоги чи інших, пов'язаних із воєнним станом обставин, підсумки Олімпіади могли підводитися за результатами теоретичного туру.

Чітко визначався перелік матеріалів та інструментів для проведення практичного туру. Зокрема, для виконання завдань з обслуговуючих видів праці необхідними визнані папір для моделювання, конкретний набір засобів і знарядь для здійснення визначених операцій, матеріали для оздоблення виготовленого виробу. Для виконання завдань із технічних видів праці диференційовано названі тринадцять інструментів і матеріалів індивідуального користування та чотирнадцять – для загального. У забезпеченні учасників необхідними засобами для успішної та безпечної участі в Олімпіаді було зроблено певні застереження та передбачені відповідні заборони: не допускалося використання лаків і фарб (дозволялися тільки акварельні фарби та гуаші!), а для забезпечення практичного і робочого комфорту учасників пропонувалася відповідна техніка, насамперед принтер і ксерокс.

За конкретними результатами виконання завдань учасниками журі II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з технологій (технічних і обслуговуючих видів праці) серед учнів 8–11 класів загальноосвітніх шкіл Кременецької міської ради визначило переможців в обох номінаціях. Зокрема, в номінації «Технічна праця» серед учнів 8-их класів перемогу здобув Ілля Охоцький, друге місце – за Остапом Ковальчуком (обидва – Кременецька гімназія №3, вчитель В.В.Ковальчук); третя сходинка п'єдесталу пошани – за Матвієм Левандовським (Почаївська ЗОШ, вчитель І.О.Хлебас); а також відзначено учня Кременецької ЗОШ №1 імені Галини Гордасевич Дениса Слив'юка (вчитель В.Є.Назарчук).

Особливої напруги досягла конкурентна ситуація серед дев'ятикласників, де на перемогу претендували одинадцять учнів із восьми шкіл. Однак беззаперечним переможцем такого «напруженого змагальництва» став учень Волинського ліцею імені Нестора Літописця Денис Скальський (вчитель – Р.М.Федоринчик); друге місце поділили учень Підлісецької гімназії Сергій Данилюк (вчитель – М.М.Василюк) і його колега із Горинської ЗОШ Роберт Бежнгару (вчитель – В.П.Соловей); на третьому місці – «тріумвірат» у складі Андрія Сакари (Почаївська ЗОШ, вчитель – І.О.Хлебас), Михайла Літвінчука (Кременецька ЗОШ №1 імені Галини Гордасевич, вчитель – В.Є.Назарчук) і Дмитра Паляниці (Підлісецька гімназія, вчитель – М.М.Василюк). Враховуючи високу «щільність» у списку претендентів на перемогу в даній номінації, журі відзначило належний рівень виконання конкурсних завдань Сергієм Голубом (Горинська ЗОШ, вчитель – В.П.Соловей), Тимуром Поврознюком і Гергієм Собчуком (Кременецька гімназія №3, вчитель – В.В.Ковальчук), Максимом Козачевським (Жолобівська гімназія, вчитель – І.С.Боцюк), Олександром Марчуком (Плосківська гімназія, вчитель – Ю.С.Вальчук).

Серед десятикласників найвищі результати показали учень Волинського ліцею імені Нестора Літописця Василь Корчаківський (вчитель – Р.М.Федоринчик): він переміг з результатом 130 балів, чим перевершив переслідувача на цілих 4 бали. А переслідувачем виявився ще один кременецький ліцеїст – учень Кременецького академічного ліцею імені Уласа Самчука Стефан Сулима, підготовка якого до участі в «олімпійських дуелях» здійснювалася вчителем Ю.О.Тимошенко.

Чітко і без проблем оформилась переможна трійка найстарших учасників Олімпіади – учнів одинадцятого класу. Перемога – за представником Кременецької ЗОШ

№1 імені Галини Гордасевич: під наставництвом учителя В.Є.Назарчука впевнено переміг Артем Залевський. Одинадцятикласник Староолексинецької ЗОШ Дмитро Солтис (вчитель – С.А.Лисенко), відставши від переможця на п'ять балів, посів другу сходинку п'єдесталу пошани, а на третьому місці – учень випускного класу Кременецького ліцею імені Уласа Самчука Владислав Дударчук (вчитель – Ю.О.Тимошенко).

Напруженим було творче суперництво учасників Олімпіади в номінації «Обслуговуюча праця». Насамперед, це стосується учнів восьмих і дев'ятих класів. Журі відзначило належний рівень конкурсних робіт семи восьмикласниць та восьми учениць дев'ятих класів. Дарія Фількевич (вчителька – Р.В.Назарчук) – одноосібна переможниця номінації серед восьмикласників. Друге місце поділили між собою Єлизавета Микулич (Кременецька ЗОШ №4, вчителька – Т.О.Фількевич) і Мирослава Путькалець (Білокриницька ЗОШ, вчителька – Г.В.Вавренчук). «Бронза» – в учениці Волинського ліцею імені Нестора Літописця Марти Бендій (вчителька – В.І.Коваленко). Журі також відзначило роботи Єлизавети Майданської (Почаївська ЗОШ, вчитель – І.О.Хлебас), Марини Бойчук (Кременецька ЗОШ №1 імені Галини Гордасевич, вчителька – К.П.Штука) та Соломії Щур (Розтоцька ЗОШ, вчителька – Л.А.Щур).

З першими двома місцями серед учнів дев'ятих класів журі «розібралось» без всяких проблем: перше та друге місце – за двома Іринами: перше – за Іриною Мирончук (Кременецька гімназія №3, вчителька – Р.В.Назарчук), а друге – за Іриною Ліфа з Волинського ліцею імені Нестора Літописця (вчителька – В.І.Коваленко). Третє місце поділили між собою Софія Данилюк (Кременецька ЗОШ №4, вчителька – Т.О.Фількевич) і Наталія Чаглей (Білокриницька ЗОШ, вчителька – Г.В.Вавренчук). Журі також відзначило якісне виконання конкурсних завдань Олександром Герасименком та Анастасією Конко (обидві – Кременецька ЗОШ №1 імені Галини Гордасевич, вчителька – К.П.Штука), Олександром Гордійчуком (Кременецька ЗОШ №4, вчителька – Т.О.Фількевич), а також Адріаном Присяжнюком (Почаївська ЗОШ, вчителька – Г.Г.Василевська).

Цікавими виявилися підсумки конкурсного змагання серед десятикласників. Практично без серйозної конкуренції зі сторони своїх ровесників перемогла учениця Кременецької ЗОШ №4 Єлизавета Лобан (вчителька – Т.О.Фількевич): вона посіла перше місце, «відірвавшись» від інших учасниць на 40 балів. Другого місця журі вирішило не присуджувати нікому, а на третьому – дві учасниці: Дарина Іванчук із Почаївської ЗОШ (вчитель І.О.Хлебас) і учениця Староолексинецької ЗОШ Аліна Константюк (вчителька – С.А.Лисенко).

Схожа, в деякій мірі, ситуація склалася і в «олімпіадному» протистоянні учениць випускного, одинадцятого класу: якщо без всіляких проблем переможницею визнана представниця Кременецької ЗОШ №1 імені Галини Гордасевич Ніна Смицька (вчителька – К.П.Штука), також без вагань друге місце журі віддало учениці Білокриницької

ЗОШ Ірини Яковлєвій (вчителька – М.В.Слив'юк), то третього місця не було присуджено жодній з учасниць, але відзначено ученицю Староолексинецької ЗОШ Наталію Ящук (вчитель – С.А.Лисенко).

В загальному підсумку, або в неофіційному заліку, абсолютним переможцем II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з технологій/трудоного навчання стала команда Кременецької гімназії №3 (педагоги – В.В.Ковальчук і Р.В.Назарчук): її учні вибороли три перших і одне друге місце. Команда Кременецької ЗОШ №1 імені Галини Гордасевич (педагоги – В.Є.Назарчук і К.П.Штука) поклала до своєї скарбниці срібні нагороди: на її рахунок – два перших і одне третє місце. Почесна «бронза» – в колективу Почаївської ЗОШ (педагоги – І.О.Хлебас і Г.Г.Василевська): троє її представників зійшли на третю сходинку п'єдесталу пошани. Та найвищою нагородою для всіх учасників цього етапу Олімпіади стали блага творчого спілкування, пізнавального змагальництва, зміцнення віри у свої власні здібності та сили.

НАГОРОДИ У ДЕНЬ ПРОФЕСІЙНОГО СВЯТА

Микола СИРОТЮК, проректор із виховної роботи та міжнародного співробітництва

Тернопільщина відзначила День працівників освіти, зібравши найкращих представників педагогічної спільноти регіону для урочистостей з нагоди їхнього професійного свята. Захід, організований департаментом освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації, став особливою подією, що об'єднала освітян у цей важливий день.

У своєму привітанні директор департаменту Ольга Хома подякувала всім педагогам за їхню віддану працю та непохитну віру в майбутнє України. Особливі вітання були звернені до 105 педагогів області, котрі вступили до лав Збройних сил України та сьогодні відважно захищають кордони нашої держави.

З вітальними словами до присутніх звернувся начальник Тернопільської обласної військової адміністрації В'ячеслав Негода і заступник голови обласної ради Ігор Сопель. Вони відзначили колосальну енергію, яка походить від особистого зусилля вчителя дбати про молоде покоління, єднає народ, збагачує культуру, творить успішне майбутнє країни

в цілому, а також висловили щире вдячність педагогам за патріотизм, самовіддану працю та сумлінне виконання своїх обов'язків.

Під час заходу були вручені нагороди найкращим учителям, які продемонстрували високі результати вихованців у навчанні, вихованні та підготовці до конкурсів, олімпіад і національних тестувань, а також упроваджують інноваційні освітні методи та забезпечують якісну освіту в умовах дистанційного навчання і війни.

За сумлінну працю, високу професійну майстерність, вагомі успіхи у педагогічній діяльності та з нагоди Дня працівників освіти Грамотою Тернопільської обласної державної адміністрації та Тернопільської обласної військової адміністрації нагороджено групу науково-педагогічних працівників Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка: завідувача кафедри іноземних мов і методик їх навчання, кандидата філологічних наук, доцента Василя Кучера; доктора педагогічних наук, професора Валентину Бенеру; кандидата педагогічних наук, професора Олександра Безносюка, заступника директора з навчальної роботи Фахового коледжу, кандидата педагогічних наук Павла Яловського; кандидата мистецтвознавства, доцента Світлану Бондар-Гуральну, викладача кафедри інформаційних технологій та методики навчання інформатики Дмитра Клака, а також ветерана освіти Академії, бібліотечного працівника Валентину Шпак.

ВИХОВАТЕЛЬ ЗА ПОКЛИКАННЯМ ДУШІ

Оксана ГАЛАГАН, кандидат біологічних наук, доцент

У Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка відбулася цікава зустріч студентів та викладачів із непересічною особистістю Ростиславом Перехожюком, який позиціонує себе як «мандруючий вчитель», керує проектом «Чудеса навколо нас» та гуртком «Наукові дослідження» у Unique School. Увійшов у ТОП-50 Global Teacher Prize Ukraine 2024 в номінації «Дошкілля».

Наша академія стала одним із 240 закладів, які уже відвідав Ростислав. До Кременця він приїхав на запрошення керівництва НВК «Кременецька ЗОШ І-ІІІ ст.№5 – ДНЗ» та дитячих садочків.

Студенти ознайомилися з цікавими фішками методики його роботи з дошкільнятами, серед яких – гумор, любов до дітей, уміння стати своїм серед них, демонстрація наукових дослідів із простих доступних матеріалів, що може повторити кожен вдома.

Діти віддячують педагогові щирою любов'ю за те, що знайомить їх зі світом чарівних перетворень, не боїться виглядати дотепним і змінює усталені стереотипи.

ФЕСТИВАЛЬ «VIRTUOSO» ЗНОВУ В КРЕМЕНЦІ!

Ніна БАГНЮК

За сприяння відділу культури і туризму Кременецької міської ради, Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, зокрема кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання і Центру органної та літургійної музики у Концертному залі Гуго Коллонтая академії вдруге пройшов Всеукраїнський фестиваль інструментальної музики «Virtuoso 2024». До організаційного комітету фестивалю увійшли Світлана Бондар (Гуральна) – голова комітету, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання, голова громадської організації «Центр органної та літургійної музики»; Ганна Бобровська – начальник відділу культури та туризму Кременецької міської ради; Інна Ратинська – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання; Оксана Легкун – кандидат мистецтвознавства, доцент; асистенти кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання КОГПА ім. Тараса Шевченка Світлана Олійник і Юлія Мельник.

Фестиваль відбувся за фінансової підтримки Первинної профспілкової організації працівників КОГПА ім. Тараса Шевченка, відділу культури та туризму Кременецької міської ради та закладу швидкого харчування «Тут Смачно».

Першу частину програми музичного свята відкрили майстер-класи «Основні проблеми артикуляції у скрипковому виконавстві (з методичного досвіду)» від заслуженої артистки України Надії Яцюк та «Основні проблеми в роботі піаніста-концертмейстера» від тернопільської піаністки Габрієлли Теленко, що пройшли в Актівій залі ім. Тадеуша Чацького. Їх продовжили два концерти у залі Гуго Коллонтая. «Музика XIX-XX століть» представлена юною скрипалькою з Тернополя Анною Ковальчук (Тернопіль) і концертмейстером Габрієллою Теленко, які виконали «Концерт №2 (ч. 2 і 3)» і «Скерцо-тарантелла» Генрика Венявського та романс із балету «Хустка Довбуша» Анатолія Кос-Анатольського.

Виконавцями концерту скрипкової музики «Захоплююча спадщина відомих композиторів» стали скрипаль Олег Дацюк (Кременець) з юними концертмейстерами, нашими студентками Тетяною Гарасим та Юлією Гребіниченко, старшими колегами-наставниками Людмилою Дацюк та Юлією Мельник. У їхньому виконанні прозвучали твори композиторів Джузеппе Тартіні «Сарабанда», Фріца Крейслера «Маленький віденський марш», Франческо Марія Верачіні «Ларго», танго Астора Пьяццоллі «Чао Париж», Йоганнеса Брамса «Угорський танець (№ 2 і № 5)», Йоганна Себастьяна Баха «Арія», Антоніо Вівальді «Літо 3 ч.» з циклу «Пори року», Фридерика Шопена «Ноктюрн cis-moll», Мирослава Скорика «Мелодія», Рольфа Ловленда «Пісня чудесного саду» та Карлоса Гарделя «Por Una Cabeza» (з кінофільму «Запах жінки»).

Надіємося, що Всеукраїнський фестиваль інструментальної музики «Віртуозо 2024» стане однією з мистецьких традицій нашого освітнього закладу.

НА ХВИЛІ ОРГАННОЇ МУЗИКИ

Світлана ГУРАЛЬНА, кандидат мистецтвознавства, доцент

У Концертній залі Гуго Коллонтая відбулося цікаве музичне дійство. У рамках Міжнародного фестивалю української органної музики - 2025, присвяченого 55-річчю органної школи в Україні та 116-й річниці від дня народження її засновника Арсенія Котлярєвського, тут пройшов концерт-презентація органного класу викладача, заслуженого діяча мистецтв України, киянки Світлани Острової з участю юних і молодих органістів Великоолександрівської школи мистецтв і ремесел імені народного артиста України Олександра Зюзькіна.

Програма концерту включала як живий звук, так і відеоперегляд номерів. До першої частини виступів увійшли органні імпровазації «Думи» і «Гра струменів світла» Анастасії Яковенко та «Фугета ля-мінор» Сергія Павлюченка у виконанні Анастасії Яковенко (живий звук); відеозапис «Старовинного танцю» Людмили Шукайло; органні імпровазації «Сумний нашраш», «Стрімкий нашраш» і «Шотландська волінка» Дарія Красилича в авторському виконанні;

«Мініатюра» і «Старовинний наспів забутого пілігрима», імпровазія на тему різдвяного католицького хоралу Надії Корнієнко; «Фуга ля-мінор» Сергія Павлюченка у виконанні Надії Корнієнко; український кант невідомого автора XVII століття з органною імпровазією Тетяни Вегерінської, «Фуга» Михайла Скорульського і «Веснянка» Тетяни Вегерінської в авторському виконанні.

Продовжили програму виступи кременчанок Анни Пархути (флейта) із західноукраїнською народною піснею «Золота сопілочка» в обробці Станіслава Шевченка для флейти (сопілки) та органу (редакція Світлани Острової); Раїси Д'ячук (віолончель) з «Елегією пам'яті М.Лисенка для віолончелі та органу»; нашої піаністки Світлани Бондар (Гуральної) з поліфонічною п'єсою «У старовинному стилі» Миколи Дремлюги та українською народною піснею в обробці Левка Ревуцького «Чуєш, брате мій» (версія для органу і фортепіано). Органні партії виконала Маріне Жамакочян.

Другу частину програми склав концерт органістки, заслуженого діяча мистецтв України Світлани Острової, яка презентувала «Візантійський наспів» у власній обробці; ч. V «Голоси древніх» з авторської «Симфонії творіння», «Коломийку» Богдани Фільц; авторську органну версію ч. II «Ноктюрна» із сонати «Довбуш і Дзвінка» Миколи Колесси; твір Ганни Гаврилець «Господи, вислухай молитву мою» для сопрано, віолончелі, органу (сопрано - студентка нашої академії Тетяна Герасим, клас Алли Афанасенко; віолончель - кременчанка Раїса Д'ячук); «Сонату сі-бемоль-мажор» і «Сонату фа-мажор» Дмитра Бортнянського.

На завершення концертної програми прозвучав твір «Ave Maria» в редакції Світлани Острової для мецо сопрано (студентка нашої академії Софія Коваль; клас Алли Афанасенко), фортепіано (Світлана Бондар (Гуральна) та органа (Світлана Острова).

Вела музичну програму кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання нашої академії Світлана Бондар (Гуральна).

СТАРТ У СТУДЕНТСЬКЕ ЖИТТЯ

Вікторія КАМІНСЬКА

Студент... Одне слово, а містить у собі безліч сенсів. Особливого значення це слово набуває для першокурсників, які тільки недавно вступили на цю дорогу.

Перші знайомства, перші семінари та перші прездачі... Розгублений вигляд і постійні звертання до старшокурсників, де знаходиться потрібна їм аудиторія.

Тож, дорогі першокурсники, у цей нелегкий та сповнений суму час ми хочемо внести у ваше життя трішки яскравих кольорів і зробити усі ці моменти веселими, особливими та незабутніми.

Саме тому членами Студентського ректорату та студентами академії було проведено захід «Посвята у першокурсники», ведучими якого були Олександр Сичов та Ірина Кутрань. Концертна програма

ма відкрилася привітанням студентського ректора Олександра Сичова та представленням студентськими деканами своїх факультетів: Олена Цицюра – гуманітарно-технологічного факультету, Ніна Попілевич – факультету фізичного виховання, біології та психології, Ірина Кутрань – факультету дошкільної, початкової освіти, історії та мистецтв.

Продовжили програму цікаві та веселі конкурси, пісня гурту «Антитіла» «Лови момент» у виконанні Зоряни Перегінчук та Катерини Дзьоби, а також гумористична вистава «Студентські будні» з Вікторією Камінською, Анастасією Романюк та Зоряною Перегінчук.

Проте ми ніколи не забуваємо про наших захисників, які боронять нашу зем-

лю від ворога. Тому завершенням свята став вечір танців зі збором коштів для потреб ЗСУ.

Отож, ще раз дякуємо Збройним силам України за спокій у наших оселях, можливість спокійно навчатися та проводити подібні заходи. А всім першокурсникам бажаємо наснаги до навчання, вдалих сесій, творчої та активної діяльності для власного розвитку!

ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО МУЗИЧНОЇ РОДИНИ!

Оксана ДЕДЮ

З нагоди Міжнародного дня Музики чудове свято «Посвята в студенти першого курсу» організували для юного поповнення представників спеціальностей «Музичне мистецтво» та «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Фахового коледжу Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка їхні старші колеги-четвертокурсники та ведучі програми Ілона Богатюк і Софія Кравчук зі своїм груповим керівником Оксаною Дедю. Традиційно всі віддали данину пам'яті загиблим воїнам, яких вшанували хвилиною мовчання, а також подякували тим воїнам, завдяки яким ми маємо змогу проводити такі заходи.

У Концертному залі Гуго Коллонтая звучали щирі вітання першокурсникам. Крім

цього, від студентів-четвертокурсників вони отримали дружні, жартівливі, проте цінні настанови: «Залишайтеся на парах, якщо ви думаєте, що викладач не помітить вашої відсутності; просто пам'ятайте: вони мають дар супергероїв; не бійтеся запитувати; єдине, чого варто боятися, – це не запитати про щось важливе і виявити, що у вас на тесті запитали те саме; не зволікайте, бо слова «потім» і «завтра» – це лише хитрощі для відкладання важливих справ. Як кажуть, краще сьогодні грати на сцені, ніж завтра мріяти про неї; якщо твій музичний інструмент не звучить, спробуй поговорити з ним: він може бути просто ображений на тебе; вчити всі ноти легко, а пам'ятати під час екзамену – це вже інша розмова; ніколи не підраховуйте, скільки разів ви запитували, що було на минулій парі, це не формула для успіху; пам'ятайте: викладачі – це не дракони. Вони можуть дати вам безцінні поради, якщо їх правильно підкорити; коли щось йде не так під час виступу, просто зроби вигляд, що це частина шоу або новий жанр «Експериментальний хаос»; нота, зіграна невпевнено, – це фальшива нота; неправильна нота, зіграна впевнено, – це імпровізація; пам'ятайте, що в бібліотеці працювати не обов'язково, але це може бути хорошою практикою перед екзаменом; вчіть мови. Якщо ви не знаєте, як сказати «Я не знаю», спробуйте переконати «Я в процесі дослідження». Це звучить більш вражаюче. Ці настанови мають згодитися вам упродовж всього студентського життя».

І, звичайно, багато уваги було приділено Україні та Її Величності Музиці. Їм присвячували поезії, вона звучала в інструментальних творах та піснях юних обдарувань. Катерина Сте-

панюк виконала пісню «Молитва за Україну», бандуристка Ангеліна Козак – інструментальний твір «Місяць в небі загойдався», Аріадна Антонюк – пісню «Музико, де ти живеш?» у фортепіанному супроводі Валентини Мацкової. Також прозвучали пісні «Місто спить» (студентка 4 курсу Соломія Харчук), українські народні пісні «Сховалось сонце за горою» (Інна Воронко та Марія Боднар) і «Закувала зозуленька» (другокурсниця Соломія Біденко), перлина української пісенної класики «Два кольори» (вокальне тріо Арсен Минайлюк, Володимир Танін, Антон Артемчук у супроводі Олексія Литвина), «Не лякай» (дуєт Марія Скоропляс і Володимир Іннішев), «Бо світ – то ми» (Інна Воронко Інна та Марія Боднар), «Ой там, на тім вигоні» (квартет студенток третього та четвертого курсів Інна Воронко, Марія Боднар, Юлія Черпалюк Юлія, Антоніна Наумчук). Музично-поетичну композицію «Мелодія душі» виконали Ольга Завальнюк і Соломія Харчук.

Перед початком церемонії посвяти у студенти винуватці свята зачитали традиційну клятву:

«Обіцяємо завжди прагнути до глибоких знань у музиці, вивчати її історію, теорію та практику, щоб стати справжніми майстрами своєї справи. Зобов'язуємося бути опорою та підтримкою один одному, ділитися досвідом і знаннями, щоб разом зростати та досягати нових висот. Обіцяємо творити зі щирістю та натхненням, вкладати у свою музику частинку себе та розкривати найглибші емоції через звучання. Обіцяємо служити мистецтву та своїй спільноті, сприяти розвитку культури і музичного середовища».

Другокурсники здійснили своїм молодшим колегам веселе освячення – на добрий початок, на гарний почин та на щедрий урожай талантів і побажали їм реалізувати свої здібності, відчувати задоволення від життя і праці на благо собі та рідній Україні. Бо це край щедрих, гостинних і волелюбних і талановитих людей, де кожна людина народжується із зерном в руці. Тільки потрібно знайти йому своє поле... А Музика – це мова, яка об'єднує людей з різних куточків світу, дарує емоції, надихає на творчість і створює незабутні миті. Тож на завершення

свята прозвучав Гімн музпеду «Всіх нас музика єднає» у спільному виконанні учасників свята. Хай же студентський шлях ваш буде мирним, цікавим, багатим на корисні знання і незабутнім протягом життя.

БЕРЕЖЕЦЬКИЙ ПЕРІОД У ЖИТТІ І ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ТА ОЛЕКСАНДРА НЕПРИЦЬКОГО-ГРАНОВСЬКОГО

Олег ЗБРУЧАНСЬКИЙ

До славної когорти визначних українських митців слова, які стають предметом розвідок у рамках наукової лабораторії «Мовно-літературні процеси на Волині упродовж століть» КОГПА ім.Тараса Шевченка, відносяться О. Неприцький-Грановський та його творча наставниця Леся Українка.

Великобережецький «світ» у їхніх життєписах має свою історію. Про це йдеться у книзі Гаврила Чернихівського «Олександр Неприцький-Грановський. Життя і творчість» (1996): «...у червні 1907 року до Великих Бережців завітала на відпочинок разом із майбутнім чоловіком Климентом Квіткою Леся Українка. Як оповідав молодший брат Олександра Сергій Неприцький, а він був 1889 року народження, Леся Українка відпочивала тоді у подруги дитячих та юнацьких років Марії Биковської, яка працювала тут учителькою церковно-парафіяльної школи. Навчальний заклад знаходився недалеко від садиби Неприцьких. Тож Олександр мав змогу познайомитись із Лесею Українкою і Климентом Квіткою через Марію Биковську. Радість від спілкування, напевно, була тим більшою, бо цього ж року у київському часописі «Рідний край», редактором якого була Лесина мама Олена Пчілка, вперше побачив світ вірш О.Неприцького-Грановського «Порожня оселя»

Знаючи про такий цікавий факт у літературному краєзнавстві, молоді дослідники 11-У та 21-У груп академії на

школи, нас вітала науковий працівник Галина Сікліцька. «Великобережецький літературно-меморіальний музей О.Неприцького-Грановського, – розпочала свою екскурсію берегиня скарбів Бережецького краю, – є культурно-освітнім, науково-дослідницьким закладом, який збирає, вивчає, популяризує пам'ятки матеріальної та духовної культури, залучає громадян до збереження національної та світової історико-культурної спадщини.

Музей було відкрито 3 вересня 1996 року для того, щоб повернути в Україну ім'я визначного вченого і громадського діяча професора-ентомолога, поета, писанкаря, уродженця с. Великі Бережці Олександра Неприцького-Грановського.

Він народився 4 листопада 1887 року в родині коваля. Закінчивши церковно-парафіяльну школу, юнак продовжує навчання в Білокриницькій сільськогосподарській школі. Наприкінці літа 1907 року їде до Києва, щоб здобути вищу освіту в комерційному інституті ім. Довнар-Запольського (нині Київський Національний економічний університет ім.Вадима Гетьмана)».

До розповіді долучився і модератор, доцент Олег Василичин: «У Києві Олександр познайомився з такими видатними діячами, як Микола Лисенко, Олена Пчілка, Микита Шаповал, Павло Богацький, Борис Грінченко та інші. Бере активну участь у клубі «Родина», товаристві «Просвіта», співпрацює з Київськими часописами, пише вірші, оповідання, нариси, репортажі.

Перед небезпечкою арешту за активну громадсько-політичну та культурно-просвітницьку діяльність О.Неприцький-Грановський змушений був переховуватись від жандармів, а пізніше, у березні 1913 року, маючи 25 років, виїхав за кордон.

На жаль, доля розпорядилася так, що Олександр не судилося за життя повернутись на рідну землю. Проживши 89 років, наш земляк повернувся в Україну лише після смерті у своїх поезіях, наукових працях, літературно-меморіальним музеєм у рідному селі.

У мене в руках книжка із дуже актуальною нині анотацією: «І слово, і меч – це зброя. Хоча різна за силою, впливом, призначенням. І Слово, і Мечу, служив Павло Богацький. Він був письменником і військовим, редактором і видавцем журналу «Українська Хата», що вплинув на розвиток української літератури першого десятиліття ХХ століття, а ще отаманом коша охорони республіканського ладу УНР під час визвольних змагань 1917-1920 років.

Художньо-документальний роман Василя Горбатюка – це захоплива розповідь про майже невідомого нині літератора й учасника визвольного руху, життєвий і творчий шлях якого тісно пов'язаний з долями тоді молодих Максима Рильського, Олександра Олеся, Грицька Чупринки, Володимира Свідзінського, Павла Тичини, Миколи Євшака, Олени Журливої, Галини Журби та інших.

На сторінках цієї книги натрапляємо і на постать О. Неприцького-Грановського, розповідь про якого вражає своїм художнім колоритом: «Київські каштани! Київський брук! Сашко Неприцький-Грановський відчував себе таким – молодим, міцним, блискучим від сили і вроди. Вилучився зі своєї волинської шкаралущі – й покотився – пострибав – поїхав, але на київський брук. У пам'яті ще свіжо й чисто жили рідні Бережці – з грядою Авратинських гір, з Божою горою, з тихою Іквою, ще снилися, як батько і мати, брат і сестри, – а він тут, на

Печерських узвишсях, чекав тепер нову твердь – не бруків, а ґрунт, де можна стати, де можна прорости, як проростає плід каштана, потрапивши не на камінь-граніт, а на

колекцію ляльок, чорно-білих та кольорових світлин.

Але найбільше подивування викликало те, що працівниками музею у своєму

землю-матінку.

Ще двоє в хлопця: тужив і снів Бережцями, Волинию, а проростав, таки пускав нитки-корінчики при Дніпрі. Наприкінці літа приїхав до Києва. Про це мріяв колись, і до цього заохочувала його й Марія Михайлівна Биковська, підтримала її й Лариса Петрівна.

Тоді, у липні (1907), в Бережцях (про це й досі незвично думати) Леся Українка прочитала кілька Сашкових віршів (Марія Михайлівна змусила принести їх), похвалила його за них і взяла рукописи з собою: «А може, десь...», – стримано всмінулася».

Студенти були приємно здивовані тим, що, крім стендових матеріалів, можна було на власні очі побачити особисті речі митця, його картини, збірки віршів, велику

духовному лоні вшановано 2 стендами першовідкривачів-засновників Гаврила Чернихівського та Петра Гонтарука. Підвісний білий хрест на стелі із червоною підсвіткою символізує їхню вічну пам'ять, як хранителів скарбів Бережецького краю.

Цікавими є експонати, що відтворюють побут селянської родини. Унікальні експонати з археології, нумізматики, етнографії відображають життя одного із наймальовничіших волинських сіл від найдавніших часів до сьогодення.

...Ми поверталися до Кременця маршрутичним автобусом разом зі школярами, які навчаються поряд з одним із найкращих сіл Волинського краю, де й нині цей унікальний музей продовжує гортати нетлінні сторінки пам'яті...

чолі із координатором лабораторії, доцентом Олегом Василичиним здійснили виїзне засідання на батьківщину Олександра Неприцького-Грановського – у село Великі Бережці, де знаходиться літературно-меморіальний музей поета-вченого.

Оскільки автобус привіз нас у центр села, де величаво стоїть білокам'яне погруддя Лесі Українки, то було вирішено спершу вклонитись Дочці Прометея.

Вмить розгортаємо імпровізовану виставку її життя і творчості. Біля постаменту урочисто ставимо білосніжні хризантеми як ритуальний символ увічнення її світлої пам'яті. З уст модератора звучать актуальні сьогодні Лесині слова: «Одвага наша – меч, политий кров'ю...», які прикрашають цей сільський майдан на великому транспаранті. Згодом йдемо вулицею, яка носить ім'я Лесі, милуючись розмальовками дуже теплої і привабливої осені, а побачений нами, щойно зведений чепурний будинок свідчить про те, що навіть у час воєнного лихоліття життя у селі не припиняється.

Біля школи наш «студентський десант» зустрічають школярі, намагаючись своїми витівками привернути до себе увагу. На порозі музею, який знайшов для себе прихисток у правому крилі

СТУДЕНТАМ - ПРО КОРУПЦІЮ

Сергій КОЛІСЦЬКИЙ

У Читальному залі Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної ім. Тараса Шевченка відбулася відкрита лекція «Боротьба з корупцією в освітньому середовищі: кроки до прозорості» в рамках заходу «Антикорупційний тиждень у ЗВО». Її провели уповноважена особа з питань запобігання та протидії корупції в КОГПА ім.Тараса Шевченка Володимир Банах і представник уповноваженого підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції Наталія Яцюк для здобувачів вищої та передвищої фахової освіти.

Для забезпечення доброчесності та запобігання корупційним проявам у сфері освіти на зустрічі розглядали питання правового регулювання у сфері антикорупційної діяльності, зокрема і в освітньому процесі Академії та Фахового коледжу.

Тож студентів проінформували про захист викривачів і способи повідомлення про корупційні випадки й особливості їх доведення до уповноваженого підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції у КОГПА ім. Тараса Шевченка. В лекції наголошувалося на важливості дотримання етичних принципів, правил доброчесності та правові наслідки корупційних дій у вищій освіті та побуті – важливих умов побудови прозорих інституцій, формування довіри у студентів, громадян до державних органів, забезпечення стійкого розвитку суспільства як важливого чинника економічного процвітання України.

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ

Освітній ступінь бакалавра на основі повної загальної середньої освіти (11 кл) за освітньо-професійними програмами:

Дошкільна освіта. Спеціальна освіта (Логопедія)
 Початкова освіта. Англійська мова
 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), англійська)
 Екологія. Заповідна справа
 Психологія. Інклюзивна освіта
 Соціальна робота. Практична психологія
 Середня освіта (Технології). Інформатика
 Середня освіта (Інформатика). Англійська мова для інформатики
 Середня освіта (Фізична культура). Туристична робота в закладах освіти

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Географія
 Середня освіта (Історія та громадянська освіта). Музейна справа
 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво). Хореографія (Органна музика)
 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво). Дизайн освітнього середовища
 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)
 Середня освіта (Німецька, англійська мови та зарубіжна література)
 Середня освіта (Польська, англійська мови та зарубіжна література)
 Середня освіта (Українська мова і література). Зарубіжна література

Освітній ступінь бакалавра на основі ОС фаховий молодший бакалавр, ОПС молодший бакалавр, ОКР молодший спеціаліст:

Дошкільна освіта
 Початкова освіта
 Екологія
 Психологія
 Соціальна робота
 Середня освіта (Технології)
 Середня освіта (Інформатика)
 Середня освіта (Фізична культура)

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)
 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)
 Середня освіта (Англійська мова і література)
 Середня освіта (Німецька мова і література)
 Середня освіта (Польська мова і література)
 Середня освіта (Українська мова і література)

Освітній ступінь магістра на основі ступеня бакалавра, магістра або ОКР спеціаліста за освітньо-професійними програмами:

Освітні, педагогічні науки
 Дошкільна освіта. Початкова освіта
 Дошкільна освіта. Практична психологія
 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво). Хореографія
 Середня освіта (Українська мова і література). Зарубіжна література

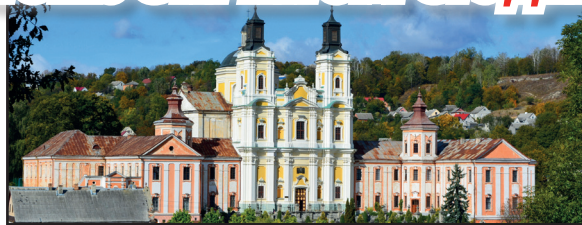
Середня освіта (Українська мова і література). Історія
 Середня освіта (Англійська, німецька/ польська мови та зарубіжна література)
 Середня освіта (Німецька, англійська/ польська мови та зарубіжна література)
 Середня освіта (Технології). Інформатика
 Середня освіта (Фізична культура). Спортивно-масова робота
 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Географія

Третій (освітньо-науковий) рівень на основі ступеня магістра або ОКР спеціаліста на спеціальність:

011 Освітні, педагогічні науки

Фаховий коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ

На основі базової та повної загальної (профільної) середньої освіти:

012 Дошкільна освіта

Вихователь закладу дошкільної освіти. Інструктор з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти / Керівник гуртка іноземної мови в закладі дошкільної освіти

013 Початкова освіта

Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти. Вчитель іноземної мови в початкових класах / Вчитель інформатики в початкових класах

014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

Вчитель музичного мистецтва. Керівник вокальної студії / Керівник дитячого хореографічного колективу

014 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)

Вчитель образотворчого мистецтва. Керівник гуртка декоративно-прикладного мистецтва / Художник-оформлювач

014 Середня освіта (Фізична культура)

Вчитель фізичної культури. Інструктор оздоровчо-спортивного туризму / Фахівець із організації фізкультурного дозвілля

014 Середня освіта (Технології)

Вчитель трудового навчання та технологій. Керівник гуртка декоративно-прикладного мистецтва / Вчитель інформатики в початкових класах

025 Музичне мистецтво

Викладач мистецької школи. Артист (оркестру, хору, ансамблю)

029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Офісний службовець, архіваріус, помічник керівника малого підприємства, оператор з обробки інформації та програмного забезпечення

Телефони для довідок:

- академія
 (03546) 2-35-05
 (03546) 2-24-89

0679688872
 0971432190

- коледж
 0978358630
 0988066146

**47003 вул. Ліцейна, 1
 м. Кременець,
 Тернопільської обл.**

Адреса академії:

**www.kogpa.edu.ua
 e-mail: vstupa.kogpa@gmail.com
 e-mail: kogpa_docs@ukr.net**

Веб-сайт Академії

Приймальної комісії

Приймальної комісії

Приймальної комісії

Веб-сайт Коледжу

Коледжу

Коледжу

"Замок" - газета КОГПА ім.Тараса Шевченка
 Видається українською мовою.
 Свідоцтво ТР №422-22Р, 05.12.2006 р.
 Індекс 96492
 Засновник і видавець: трудовий колектив КОГПА ім. Тараса Шевченка

Наш розрахунковий рахунок:
 IBAN:UA 638201720314251001201039187
 МФО 838012
 УДК в Тернопільській області
 ЗКПО 02125556

Головний редактор
Анатолій БАГНЮК
 Літературний редактор,
 відповідальний секретар
Ніна БАГНЮК

Художньо-технічний редактор,
 дизайнер,
 фотохудожник
Валентина КАЩУК

Видруковано у друкарні "Від і до"
 м.Чернівці,
 вул. Заводська, 37в
Наклад 500 прим.

Наша адреса: 47003,
 вул. Ліцейна, 1,
 м.Кременець,
 Тернопільська обл.